

Zagovor japonske vlade hladno sprejet v Washingtonu

Državni department pravi, da opravičba zaradi potopa ameriške topničarke ne zadostuje. Ameriška vlada zahteva garancijo od Tokija, da Japonci ne bodo napadali ameriških ladij v bodočnosti. Anglija odobrava stališče ameriške vlade

Washington, D. C., 15. dec. — Tretja japonska nota, katero je včeraj prejel državni department in katera izraža obžalovanje zaradi potopa topničarke Panay, ni zadostila ameriške vlade. Ton japonske note je silno ponižen, zaeno pa naglašajo upanje, da incident ne bo razrahljal prijateljskih vezi med Ameriko in Japonsko, a kljub temu jo je državni department hladno sprejel.

Japonska vlada se je opravičila pri ameriškem poslaniku Grewu v Tokiju predno so bile združene države informirane o napadu in potopu topničarke Panay, ko se je japonski zunanjni minister Koki Hirota oglašil v uradu poslanika. Potem je Hirota Saito, japonski poslanik v Washingtonu, izrekel globoko obžalovanje, ko je posetil državne tajnika Hulla. Saito je priznal, da je bil napad na topničarko velika napaka.

Hull ne smatra tretje japonske note za odgovor na protest, ki ga je naslovil tokijski vladi. Japonska nota je bila poslana predno je ameriški poslanik v Tokiju predložil Hullov protest japonski vladi. To pomeni, da se bo morala Japonska ponovno opravičiti zaradi potopa topničarke.

Iz note, ki jo je včeraj objavil državni department, je jasno, da se ameriška vlada ne bo zadovoljila s formalno izjavo japonske vlade, da obžaluje incident. Nota ne zahteva samo zadostne in odškodnine, temveč tudi garancijo, da bo Japonska podvela korake, da se sliči incidenti ne bodo pripetili v bodočnosti.

Japonski izgovor je, da japonski letalci niso opazili nobenih znakov na topničarki, ki bi kazali, da je ameriška ladja. Topničarko, kakor tudi tri parne Standard Oil Co., so smatrali za kitajske ladje in zato so jih napadli z bombami in potopili. Bombni napad je bil vsekar pomota, katero Japonska silno obžaluje.

Washington, D. C., 15. dec. — Vzemirjenost, ki jo je povzročila možnost vojne med Ameriko in Japonsko, se je včeraj opazila v nižji kongresni zbornici. Večina kongresnikov je ignorirala apele voditeljev in začela zbirati podpise na peticijo, da izsili glasovanje o Ludlowem načrtu amandiranja federalne ustave. Ta določa, da se državnim zbornicam predloži v odločitev amandment, ki bi odvzel kongresu pravico vojne napovedi. Izjema bi bila le v slučaju invazije Amerike in njenih teritorijev po sovražniku. Vprašanje, ali se Amerika zaplete v vojno na tujem ozemlju, bi moralo na podlagi tega amandmenta odločiti ljudstvo pri splošnih volitvah. Ta načrt, ki je nalegal na močno opozicijo pri administraciji in vodstvu kongresne zbornice, je v rokah justičnega odseka.

London, 15. dec. — Člani angleškega kabineta se bodo danes sestali na izredni seji in razpravljali o vprašanju, ali naj Velika Britanija pošlje nadaljnje bojne ladje v kitajske vode. Vlada bo poslala tudi ostro noto Japonski, v kateri bo zahtevala odškodnino za škodo, ki so jo povzročili Japonci, ko so zadnje nedelje z bombami napadli dve angleški ladji na reki Jang-tse.

Angleški diplomatje in časopisi

Volitve o reprezentaciji pri pogajanjih

Volitve odredilo delavsko razsodišče

Washington, D. C. — (FP) — Federalno delavsko razsodišče je odredilo volitve glede reprezentacije pri kolektivnih pogajanjih v tovarnah štirih kompanij. Vse se bodo vršile pred božičem.

Izmed teh bodo najvažnejše v tovarni American Hardware Corp., New Britain, Conn., katerih se bo udeležilo okrog 4000 delavcev. Te bodo odločile, ali naj delavce reprezentira pri kolektivnih pogajanjih Mednarodna zveza strojnikov, organizacija Ameriške delavske federacije, ali pa unija Federal Radio & Electrical Workers, ki je vključena v Odboru za industrijsko organizacijo. Slednja si lasti pravico reprezentacije vseh delavcev pri kolektivnih pogajanjih, toda delavsko razsodišče je odločilo, naj delavci pri volitvah povedo, kdo naj jih zastopa.

Druge volitve se bodo vršile v Baltimoru, Md. Borba bo med Mednarodno zvezo pristanjskih delavcev (ADF) in unijo Marine Engineers Beneficial Assn. (CIO). V tovarni West Virginia Paper & Pulp Co., Luke, Md., bodo delavci izbirali med unijo Ameriške delavske federacije in "neodvisno" (kompanijsko) unijo, v Los Angelesu, Cal., pri Zellerbach Mfg. Co., pa med unijami CIO in ADF.

"Američani streljali na Japonce," pravijo v Italiji

Rim, 15. dec. — Mussolinijev list Popolo d'Italia je včeraj poročal, da so Američani sami zakrivali napad na topničarko Panay izročen direktno japonskemu cesarju, so povzročile ubijanje, ali bo cesar Hirohito osebno odgovoril Rooseveltu. Diplomatični krogi pravijo, da bo mikado očitno pokazal svoje prezirjanje, če ne bo osebno odgovoril Rooseveltu.

Prve volitve na Filipinih bile krvave

Manila, Filipinsko otočje, 15. dec. — Včeraj so bile na Filipinih prve volitve na podlagi nove ustave, ki so izzvale hude izgrede skoro v vseh provincih in kolikor je doslej znano, so bile tri osebe ubite in sedem ranjenih. Dva milijona Filipincev — med temi tudi ženske — se je vpisalo kot upravičeni volilci in 144 kandidatov se je kosalo za 44 govnerskih služb. Enajst žensk je kandidiralo za provinčne odbornike. Volilni rezultat še ni znan.

pisje odobravajo odločno stališče, ki ga je zavzela ameriška vlada proti Japonski zaradi potopa topničarke Panay. Časopis silno napada Japonsko in ji očita hinavščino, ker v svojih notah izreka obžalovanje zaradi bombardiranja angleških ladij in ameriških ladij v kitajskih vodah, dočim noče podvzeti nobene akcije, da ustavi napade.

Domače vesti

Balokovič naredil dober vtis Chicago. — Koncert hrvaškega violinista Zlatka Balokoviča v Chicago Symphony Orchestra Hallu zadnje nedelje popoldne je bil impozanten dogodek. Balokovič je igral ob izvrstnem spremstvu na glasovir petnajst melodi — pet jih je navrgel — s katerimi je z lakoto dokazal, da je res umetnik. Igral je izključno umetne skladbe in ni se spustil na "narodno polje", za kar so mu mnogi dali priznanje. Čikaška profesionalna kritika se je, izjemši nekaj malenkosti, tudi ugodno izrekla zanj. Udeležba je bila velika in med navzočimi je bilo mnogo Slovencev.

Vesti iz Clevelanda

Cleveland. — Anton Darovec, pionir v Nottinghamu, o čigar smrti smo poročali včeraj, je bil star 70 let in doma iz Dolenje stráže pri Novem mestu na Dolenjskem. V Ameriko je prišel leta 1899 in po poklicu je bil kovač. Pri njegovi rojstni hiši so rekli pri Dragonarjevih. Tu zapušta drugo ženo, sina in dve omoženi hčeri. Bil je bolan na revmatizmu in zadnjih 13 let so ga morali voziti naokrog v vozičku. — Joe Pezdirc iz Collingwooda se nahaja v bolnišnici zaradi poškodb, ki jih je dobil pri delu. — Louis J. Klepec, namenečen na gasolinski postaji, je bil pri delu oropan za vsoto \$40.

Ugibanja o učinku Rooseveltove note

V Washingtonu so radovedni, ali bo mikado odgovoril na protest

Washington, D. C., 15. dec. — Rooseveltove instrukcije, da mora biti ameriški protest zaradi napada in potopa topničarke Panay izročen direktno japonskemu cesarju, so povzročile ugibanja, ali bo cesar Hirohito osebno odgovoril Rooseveltu. Diplomatični krogi pravijo, da bo mikado očitno pokazal svoje prezirjanje, če ne bo osebno odgovoril Rooseveltu.

Nekateri so v skrbeh, da je Roosevelt opazil občutljivost Japoncev, ki vidijo v mikado nekakšnega boga. On je simbol in vir božanske sile, čigar beseda je zakon. Skoro gotovo je, da bo mikado izrazil svoje obžalovanje, da potolaži Roosevelta in ameriško javnost. Odgovorni japonski uradniki so očitno vznemirjeni in želijo, da se incident poravnata na miren način.

Ako bo mikado odgovoril Rooseveltu, tedaj bo to udarec voditeljem japonske oborožene sile, kajti ti priznavajo samo mikado za svojega vrhovnega predstojnika.

Hirohito je že enkrat prelomil staro japonsko tradicijo. On je bil prvi vladar, ki je za nekaj časa zapustil Japonsko. Možnost je, da se ne bo obotavljal pogaziti nadaljnje tradicije.

Na Japonskem prevladujejo različna mnenja glede cesarskega urada. Pred dvema letoma se je vršila ostra kontroverza, ali je mikado država, kakor določa tradicija, ali samo vrhovni organ v državi. Japonski kabineti je končno zaključil kontroverzo, ko je slovesno izjavil, da je mikado to, kar govori tradicija — država.

Voditelji CIO kritizirajo Greena

Eksekutiva ADF odgovorna za razkol v delavskih vrstah

Pittsburgh, Pa., 15. dec. — Možnost sprave med Odborom za industrijsko organizacijo in Ameriško delavsko federacijo je nekoliko zatemnela, ker sta Philip Murray, direktor CIO, in Thomas Kennedy, tajnik-blagajnik rudarske unije UMWA in podgovernor Pennsylvanije, kritizirala Williama Greena, predsednika ADF, ko sta nastopila kot govornika na konvenciji jeklarake unije. Oba sta poudarjala, da so Green in drugi člani eksekutivnega sveta ADF odgovorni za razkol v vrstah organiziranega delavstva.

Obsodba Greena, ki je prejšnji dan kritiziral voditelje CIO v East Liverpoolu, O., je izzvala viharno odobravanje na konvenciji, na katero je prišlo 1.000 delegatov. Iz tega sklepajo, da mirovna konferenca, ki se obnovi prihodnji torek med voditelji CIO in ADF v Washingtonu, ne bo likvidirala konflikta.

Murray je povedal delegatom, da je njegova organizacija ugotovila, da je bilo v zadnjih tednih 224.000 delavcev, ki so delali v tovarnah jekla in kovin, odpuščenih.

Izginola Američana v Moskvi sta špiona?

Washington, D. C., 15. dec. — Državni department je včeraj dognal, da sta Donald L. Robinson in njegova žena, ki sta pred dvema tednoma izginila iz hotela v Moskvi, odpotovala iz New Yorka v Rusijo pod nepravim imenom. Njun potni list je bil izdan na ime neke osebe, ki je že davno v grobu v Brooklynu. Iz tega se je v državnem departmentu porodil sum, da je izginola dvojica morda bila v vohunski službi kakšne sovjetne sovražne stranke ali tuje vlade.

Čiščenje v Rusiji: spet 21 ustrelenih

Moskva, 15. dec. — Včeraj so sovjetski listi objavili nadaljnjih 21 smrtnih obsodb in vzroki se vrste od eksplozij v premo-govornikih do zanikernega poslovanja na kmetijskih kolektivih in tatvine blaga iz tovornih vlakov. Kolikor je doslej znano, je bilo v Sovjetski uniji 48 eksekucij v prvi polovici tega meseca, 292 v novembru in 422 v oktobru.

"In, two, three, four, Sir."
"Out, two, three, four, Sir."

VODJA AVTNE UNIJE DOBIL DRŽAVNO POZICIJO

Governor ga je imenoval za člana relifne komisije

FEDERACIJA PODPRLA MURPHYJA

Lansing, Mich., 15. dec. — Governor Frank Murphy je včeraj pokazal, da je hvaležen za politično podporo s strani članov avtne unije in drugih delavskih organizacij, ko je imenoval Richarda F. Frankensteena, podpredsednika avtne unije, za člana državne relifne komisije. Murphy je dejal, da je Frankenstein oseba, kateri gre ta pozicija, ker ima zveze z grupo, ki je zainteresirana v reševanje relifnega problema.

Mnogi pravijo, da bo imel Frankenstein odločilno besedo v komisiji in bo gledal, da ne bodo člani avtne unije trpeli pomanjkanja v slučaju stavke. On je vodilna sila v organizatorni kampanji, katere cilj je poteg-nitev delavcev v Fordovih tovarnah v unijo. Frankenstein je bil med organizatorji, ki so jih Fordovi pobožniki napadli in pretepli pred tovarno Ford Motor Co. 26. maja tega leta.

Michiganska delavska federacija je včeraj obljubila podporo Murphyju, ko bo ponovno kandidiral za governorja. Ta je sicer vključena v Ameriški delavski federaciji, ki je v konfliktu z Lewisovim Odborom za industrijsko organizacijo, toda ni nasprotnica unij CIO. Organizirani delavci v Michiganu vidi-jo v governorju prijatelja, ker je podpiral avtne delavce, ko so zastavljali v tovarnah korporacije General Motors. Stavka je rezultirala v zmagi, ko je korporacija priznala unijo in podpisala pogodbo.

Lekarniški uslužbenci zapretili s stavko

New York. — Uslužbenci v 57 lekarnah Whelan Drug Co. so zapretili z ožkim stavke, če ne bo kompanija priznala unije, zvišala mezde za 15 odstotkov in skrajšala delovni teden na 48 ur. V lekarnah te kompanije je upošlelih okrog 800 delavcev, ki morajo delati 54 ur na teden. Pred nekaj meseci je ustanovila "neodvisno" unijo, katero pa so uslužbenci kmalu zapustili in se organizirali v pravi uniji.

Krvave demonstracije v Belgradu

Dva ubita pri manifestacijah za Francijo

Belgrad, 15. dec. — Prihod francoskega zunanjega ministra Delbosa v Belgrad je bil povod silnih manifestacij za Francijo in demokracijo ter sovražnih demonstracij proti Stojadinovićevi vladi in fašizmu sploh. Te manifestacije tisočev v Belgradu so spet pokazale, da je ljudstvo Jugoslavije v veliki večini na strani demokracije in demokratičnih držav, dočim Stojadinovićeva vlada predstavlja mišerno manjšino, katere se navdušuje za nacijsko Nemčijo in fašistično Italijo.

Vlada je hotela manifestacije potlačiti in policijske ter vojaške čete so z golimi sabljami udarile po manifestantih in demonstrantih. Pred poslopjem narodne skupščine so počle puške in najmanj dve osebi (menda dva študenta) sta bili ubiti in okrog 20 je bilo ranjenih; na stotine oseb je bilo aretiranih.

(Poročevalci tujemskih listov, boječ se izgona, niso hoteli poročati o podrobnosti teh krvavih demonstracij.)

Največja množica ljudstva je bila na postaji, kjer je dr. Milan Stojadinović, predsednik jugoslovanske vlade, osebno pozdravil francoskega zunanjega ministra Delbosa. Množice so z največjim navdušenjem vzklikale: Živela Francija! Živela demokracija! Dol s Hitlerjem! Dol s Italijo! Dol s fašizmom! —

Senator nastopil proti Wilkersonu

Federalni sodnik zapleten v škandal

Washington, D. C. — (FP) — Senator Truman je povzročil senzacijo, ko je v teku zaslišanja o financiranju železnice naznanil, da bo šel pred justični odsek nižje kongresne zbornice in zahteval, da obtoži federalnega sodnika J. H. Wilkersona v Chicagu zaradi zlorabe oblasti. Wilkerson je znan kot velik sovražnik delavskih organizacij. On je l. 1922 izdal zloglasno injunkcijo proti železniškim bratovščinam, ko so oklicale stavko.

Truman je navedel dva vzroka, zakaj je on za to, da se Wilkerson odstavi kot federalni sodnik. Eden je Wilkersonova procedura v zvezi z reorganiziranjem Chicago-Milwaukee-St. Paul železnice, drugi pa odkritje, da je imel sodnik tajen sestanek z newyorškimi bankirji, na katerem so razpravljali o načrtu reorganiziranja te železnice več mesecev prej nego se je imela stvar reševati pred njegovim sodiščem. Konferenca se je vršila za zaprtimi vrati. Zastopnikom grupe, ki je nasprotovala načrtu bankirjev, je bil vstop v dvorano zaprt.

Trumanova zahteva, da pride federalni sodnik Wilkerson na zatožni klopi, ni prva. On je bil že večkrat obdolžen zlorabljanja svoje oblasti, a se je vselej izvekel iz zagate.

Pred več leti, ko je bil član Illinoiske elektrarske komisije, je bilo njegovo delo pri "reguliranju" privatnih elektrarskih družb tako po godu Samuelu Insullu, ki je bil takrat močnejši elektrarski magnat in je imel politike na vrvi, da je s svojim pritiskom izsilil, da je bil Wilkerson imenovan za federalnega sodnika v čikaškem distriktu. To je bilo v času, ko je bil Harding predsednik in Daugherty načelnik federalnega justičnega departmanta.

Hoover je l. 1932 imenoval Wilkersona za člana federalnega prizivnega sodišča, s tem pa je povzročil veliko opozicijo pri železniških bratovščinah. Začele so protestirati in protesti so bili učinkoviti. Wilkerson ni bil povišan, ker senat ni hotel potrditi nominacije.

NOTRANJNI TAJNIK ICKES UDARIL PO FAŠISTI

Agresivnost fašističnih držav ogroža civilizacijo

OBRAMBA CIVILNIH SVOBODSCIN

Washington, D. C. — (FP) — "Nekdaj so možje v belih haljah ogražali svobodo v Ameriki, zdaj pa države v črnih srajcah ogražajo demokracijo na splošno," je dejal Harold L. Ickes, notranji tajnik, na letni seji Unije za ameriške civilne svobodščine. "Te države tvorijo največjo nevarnost civilizaciji, kajti one akušajo podjarmiti ljudstva, ki hočejo živeti v miru. Fašistične države se ne zadovoljujejo z zatirjem zadnjih ostankov svobode v svojih mejah, ampak zanikajo svobodo tudi ljudem v drugih državah."

Ickes je rekel, da je fašizem največja nevarnost na svetu. Nevaren je toliko bolj, ker naglašajo, da je njegov glavni cilj očuvanje sveta pred komunizmom. Čudno je to, da država, ki je bogata na naravnih zakladih, a drugače šibka, je leglo komunizma, zato jo morajo fašisti rešiti.

"Pod pretvezo, da vodijo vojno proti komunizmu, se nemške in italijanske čete borijo na strani fašistične armade v Spaniji, Japonska pa je pod isto pretvezo invadirala Kitajsko," je rekel Ickes. "To je izgovor, s katerim hočejo opravičiti sločine, kakršnih bi se sramovali celo divjaki. Tudi v Ameriki imamo ljudi, ki bi radi uničili naše demokratične ustanove pod pretvezo, da njih boj velja komunizmu. Vsak kandidat, ki se poteza za javni urad in nima nobenega programa, kriči o komunistični nevarnosti. Delodajalci, ki zanikajo delavcem pravico organiziranja in kolektivnega pogajanja, poudarjajo, da hočejo zatreti komunistični vpliv med delavci v svojih tovarnah. Dejstvo je, da so oni, ki simpatizirajo s fašisti, največji sovražniki naših institucij. Blagostanje ljudstva jih ne briga, kajti oni hočejo kontrolirati bogastvo te dežele in to je vzrok, da pozdravljajo fašizem."

Ickes je dejal, da sodišča ne ščitijo civilnih svobodščin ameriških državljanov. Opazil je Girdlerja, predsednika Republic Steel Corp., Forda in druge industrijske magnate, ki odrekajo delavcem pravico organiziranja, zaeno pa je pozval vse svobodo ljubeče ljudi, naj branijo civilne svobodščine.

Avtna unija bojkotira japonsko blago

Detroit, Mich. — Homer Martin, predsednik unije združenih avtnih delavcev, je pozval člane, naj bojkotirajo japonsko blago, predvsem na Japonskem izdelane igrače, ki poplavlja ameriški trg pred božičem. Te igrače prodajajo povečini pet in deset-centne trgovine. "Kakor so ameriške ženske jasno povedale, da ne odobravajo invazije Kitajske po Japoncih, ko so naznanile, da ne bodo kupovale nogavic iz japonske svile, tako naj tudi člani avtne unije in drugi unionisti pokažejo, da so proti japonski agresiji na Kitajskem," pravi Martin v svojem pozivu. "Vzdržijo naj še kupovanje igrač in drugega blaga, ki je bilo narejeno na Japonskem. Trgovine, ki prodajajo japonsko blago, naj informirajo o bojkotiranju japonskih izdelkov."

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT
GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society
Narodna in Zdravstvena družba (aven Chicago) in Kanado
\$4.00 na leto, \$2.00 na pol leta, \$1.00 na četrt leta; na Chicago
in Cleveo \$7.50 na leto, \$3.75 na pol leta; na Indianapolis
\$6.00.

Subscription rates for the United States (except Chicago)
and Canada \$6.00 per year, Chicago and Cleveo \$7.50 per year,
foreign countries \$9.00 per year.

One column per page. — Reprint of articles in newspapers
should be sent to the editor. Reprint of articles in newspapers
should be sent to the editor. Reprint of articles in newspapers
should be sent to the editor.

Advertising rates on request. — Manuscripts of communica-
tions and unsolicited articles will be returned. Other
manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned
to sender only when accompanied by self-addressed and stamped
envelope.

Naslov na vse, kar ima stiti s Nismo
PROSVETA

2657-58 So. Lawrence Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Datum v oglepu, na primer (Nov. 30, 1937), poleg vsakega
imena na naslovni strani, da vam je s tem delom postala na-
voljena. Potovite jo previdno, da se vam list ne uniči.

Fašistična stran Španije

V torkovi Prosveti je br. Garden orisal mu-
šen politični položaj, ki se je razvil zadnje me-
sece na lojalistični strani španske republike.
To krizo je izzvala komunistična manjšina Sta-
linovega kova, ki si je na razne nečedne nači-
ne prisvojila oblast cenzure v lojalistični Špa-
niji in zavezala jezik svojim političnim naspro-
tnikom, predvsem pa Largu Caballero, bivšemu
predsedniku španske ljudske vlade. Mi upamo,
da bo lojalistična Španija prebolela to krizo
in odstranila iz svojih vrst škodljiv komuni-
stični element — zlasti zdaj, odkar je sovjets-
ka Rusija umaknila svoje sodelovanje in od-
povedala Ruse iz Španije.

Da pa ne bo kdo mislil, da je notranja kriza
le na lojalistični strani Španije in da je na na-
sprotni, fašistični strani vse aložno in rožnato,
omenjamo tukaj nekaj informacij, ki jih navaja
Leigh White v The Nationu z dne 11. decembra
glede notranjega položaja na fašistični strani
Španije.

Na kolikor mogoče kratko povedano je Fran-
cov položaj ves čas njegove krvave vstaje proti
demokraciji vladi španske republike ta, da
mora ne samo držati narazen domače Špance
v svoji armadi od Nemcev in Italijanov — da ne
omenjamo divjih Maročanov, ki jih vsak po-
šten Španec smrtno sovraži — pač pa mora
paziti, da tudi njegovi oboževalci "falangisti"
in civilisti ne plemenijo drug po drugem. V Fran-
covih vrstah je največja nesloga, največja mrž-
nja — in edino, kar te vrste drži skupaj, je
zunanjia Mussolinijeva in Hitlerjeva sila.

Ze v začetku vstaje so se uporni generali
grdo gledali med seboj. Franco v Salamanci
in de Llano v Sevilli sta ignorirala generala
Molo in njegov štab v Burgozu, dočim je ge-
neral Queipo v Andaluziji ignoriral vse ostale;
vsak teh generalov je hotel biti diktator zase.
Položaj fašistov je bil splošno tak, da bi bili
lojalisti pomletli z njimi v šestih tednih, če —
ne bi bila Mussolini in Hitler takoj poslala
svojih letal, topov, podmornic, čet in strategov.
Mussolini in Hitler sta nekaj časa ugrabila,
kateri španski uporni general bi bil najboljši
za njun načrt intervencije in odločila sta se za
Franca, kateri je potem po njunem navodilu
moral prevzeti vrhovno vodstvo in postal
"caudillo supremo" (vrhovni vodja) fašistične
armade v oktobru 1936.

Od takrat je glavna naloga Italijanov in
Nemcev v fašistični Španiji, da terorizirajo in
zatirajo tiste španske upornike, ki rebelirajo
proti Francu in njim. Španci, ki so pod fašis-
tično kontrolo, nepopisno sovražijo Italijane
in Nemce, toda najbolj uporni so pristajali do-
mače fašistične organizacije "Falange Espa-
nola", kateri je ustanovil mladi Primo de Ri-
vera, katerega so lojalisti lani ujeli in ubili.
Vedja te organizacije je bil neki Manuel He-
dilla, ki pa je dopustil, da se o njegovi "falangis-
ti" v zadnjem juniju dvignili v odprti re-
volti proti Francu v Salamanci. Franco je na-
gнал nad nje svoje Maročane, ki so upor udi-
šili na svoj karakterističen način. Koliko u-
pornikov je bilo ubitih in ranjenih, ve samo
Franco.

Ta upor je razkačil Berlin in Rim in Hitler-
jev poslanik v Burgozu je zahteval, da mora
Franco čvrsto povezati vse svoje španske za-
veznike pod svojo diktaturo. To se je potem
zgodilo na papirju, ampak v resnici ne bodo
vse španske fašistične, monarhistične, naciona-
listične in klerikalne organizacije nikdar zedi-
njene in še danes se med seboj mrzijo in si na-
gajajo kljub — blagoslovu svete cerkve, ki ga
deli vsem zaveznikom Franca enako.

Edina sila — kot že rečeno — ki jih drži
skupaj, so Italijani in Nemci. Oboji, kjerkoli
se nahajajo, se obnašajo kot pravi gospodarji
fašističnega ozemlja Španije. Na primer v
Valladolidu so Italijani prevzeli vso lokalno
oblast v svoje roke in izpremenili španske jav-
ne napise v italijanske. Če jim kdo ugovarja,
ga nadržijo: "Mi smo vaši rešitelji in vi nas
morate ubogati!" Zadnji mesec so Italijani v
Sevilli skoro ubili nekega motornika uličnega
električnega voza, ki ga ni hotel ustaviti zanje,
nakar so razkačeni domačini s steklenicami
ubili Italijanskega oficirja.

Najboljši hotel v Burgozu je v rokah nem-
skih nacijs, ki so večinoma letalci. Ti nacijs
imajo tamkaj vsak večer ples s Špankami, am-
pak španki možje ne smejo stopiti v plesno
dvorano. V Burgozu so tudi štiri hiše s pro-
stitutkami, od katerih sta dve najbolj hiši re-
(Dolje v naši koloni.)

Glasovi iz naselbin

Zanimive beležke

Sheboyganske zanimivosti

Sheboygan, Wis. — Citatelji Prosvete se gotovo še spominja-
jo nekdanjih pogostih dopisov iz
Sheboygana. Pred leti, ko je tu-
kaj župnikoval rev. J. Černe, je
naša naselbina zaslovela menda
po vsej Ameriki kot mesto, iz
katerega so leteli bombni napadi
na razne organizacije in njih
voditelje. Toda tisti bombni na-
padi niso napravili nobene škode
onim, katerim so bili namenjeni,
temveč so prileteli nazaj kot bu-
merang in napravili razdejaje
lastnim odpošiljateljem.

Po tistem papirnatem bom-
bardiranju je vse nekaj utihni-
lo v naši naselbini, tako na poli-
tičnem kakor na prostnem polju.
Rev. Černe je odšel in utihni-
nil, z njim vred pa so utihnili
vsi napeti in prepirljivi duhovi.
Nekdaj marljivji dopisniki Jakob
Menhart, Frank Sepič, Martin
Jelenc, L. Milostnik in drugi so
se umaknili iz vrst dopisnikov,
drugi pa nočejo ali pa ne morejo
nadaljevati tega dela.

Sheboygan je zopet prišel v
ameriško javnost pred par leti
ko so Kohlerjevi pobožniki na-
valili na mirne stavarke in v zeli
življenje dvema mladima delav-
cema v času velike stavke v Koh-
lerjevi tovarni. Omenim naj, da
stavarke še vedno izketrirajo o-
menjeno tovarno in glavni urad-
niki A. F. of L. še vedno trdijo,
da stavka še ni izgubljena.

Odkratki ni bilo tukaj pose-
bnih dogodiljev, ki bi zanimali
široko javnost, četudi so važnega
pomena za to naselbino. Brezpo-
selnih je tudi tukaj veliko šte-
vilo, tisti pa, ki delajo, zaslužijo
komaj za skromno preživljanje.
Precejšnje število naših ljudi de-
la na projektih WPA, kjer za-
služijo le po \$48 na mesec, toda
še teh del ni dovolj, da bi mesto
uposlilo vse nezaposlene.

Tukajšnje delavstvo se pridno
organizira v svoje unije in tudi
po malem zmaga. Brez malega
bodo kmalu vse tovarne in pod-
jetja obratovala z unijskimi de-
lavci. Tako je prav, tako bi mo-
ralo biti že davno. Naj dodam,
da so vse unije priključene k
A.D.F., le oni delavci, ki delajo
pri Lake Land Co., so organizirani
v CIO. Tukajšnje organizi-
rano delavstvo lastne tudi svoj
lastni list, namreč tednik The
Sheboygan Times, ki nam je v
veliko pomoč pri organiziranju
še ostalih delavcev, kateri še ni-
so v uniji. Obenem ta naš delav-
ski tednik pobija lažnjive napa-
de od strani meščanskega lista,
ki seveda služi le svetemu profi-
tu in kapitalizmu. Slovenci, ka-
teri še niste naročeni na ta de-
lavski tednik, naročite si ga. Ce-
na mu je samo \$1 letno.

Tukaj imamo tudi farmarsko-
delavsko progresivno federacijo
ali FLPP, ki je že skoro odloči-
len faktor pri mestnih volitvah.
Tudi pri tem je dolžnost nas
vseh, da smo člani te politične
delavske stranke ali federacije.
Članarina je \$1 na leto.

Kaj pa med nami samimi? Ka-
ko živimo v teh razburkanih ča-
sah? Zelo rad se bi pohvalil, da
smo kaj aktivni na vseh strane-
neh. Žal, da temu ni tako, pač
pa obratno. Vseh nas se je pol-
tita nekakšna malomarnost, kar
se tiče dela na političnem in kul-
turnem polju. Seveda, društveno
življenje gre svojo pot naprej,
ker mora iti. Ampak v mislih
imam politične in prosvetne klube.
V teh je pa malo življenja.
Pevska društva, nekdanja aktivna,
sedaj spijo. Ni pevec ne učitel-
ja, in to naselbina pogrša. Soc.
klub toliko, da še životari: Temu
zastojajo se gotovo tudi vzrok
v tej teški depresiji. Vendar bo-
mo spet imeli priliko ališati lepo
slovensko pesem, ki jo bodo peli
dne 30. januarja p. l. v tukaj-
šnjem Hrvatskem domu milwau-
ski "Napejcevi". Kdor le more,
naj se te prireditve udeleži.

Ker v naši naselbini ni drugih
posebnih priredb, zato pogosto
naši ljudje prirejuje eden dru-
gemu razna vesela presenečenja
ali surprise parties, zabavajo pa
se tudi s kartnimi partijami. Ta-
ko je priredil običajno veselje za
bavo naš delavni predsednik dru-
štva 344 SNPJ Martin Jelenc na
Martinovo nedeljo. Na letošnjem
martinovljanju je bilo posebno ve-
selo, ker je Martin obenem sla-

vil 50-letnico svojega rojstva. Še
na mnoga leta, Martin!

Pred kratkim sta se tukaj
predvajala dva zanimiva filma—
Life of Emilie Zola in The Road
Back. Ta dva filma sta vredna,
da si jih vsakdo ogleda, če ima
le priliko.

To nedeljo, dne 19. decembra,
se vrši glavna ali letna seja dru-
štva 344 SNPJ. Vabijo se vsi čla-
ni in članice, da se gotovo udele-
žijo. Pozdrav vsemu enotniš-
nemu članstvu!

A. Debeve, 344.

Svoboda izražanja

Sharon, Pa. — Morda sem ma-
lo pošten, toda nič zato, saj je
boljše pozno kot nikoli, kakor
pravi ameriška prislovica. Zadi-
nje dni sem namreč temeljito
preiskal vso farrelloško naselbi-
no, njene ulice in celo njene hi-
še v poizvedovanju po nekem Ja-
kobu Yertu. Toda vse zaman, na-
šel ga nisem. Na to iskanje me je
namreč napotil dopis br. Josepha
Snoya iz Bridgeporta, v kate-
rem omenja moj dopis tikačoj se
mladine. Jakob ni še nikdar ži-
vel v Farrello, pač pa živim v
Sharonu že 26 let, torej več ko
četrt stoletja. Ni vseeno, če se
zapiše Cleveland ali Detroit, Far-
rell ali Sharon, kajti v tem je
precej razlike.

Dopisnika poznam osebno, ta-
ko seveda tudi on mene. On je
naprednega mišljenja, glede mladi-
nskega vprašanja pa ima pač
lahko vsakdo svoje mnenje, ka-
tereja lahko javno izrazimo, kar
nam dovoljuje naša demokraci-
ja. Trdil sem in še trdim, da bi
bilo dobro, da si mladina sama
pomaga kakor ve in zna. Nekoč
sem bil mlad in še sedaj nočem
biti star. Pristopil sem v dru-
stvo, ne da bi me kdo prosil, naj
pristopim, temveč sem to storil
na lastno iniciativo, društvu pa
se iskreno zahvaljujem za spre-
jeto. Naj bo povedano, da ne
morem hvaliti nekaj, kar se me-
ni zdi, da hvale ni vredno. Tudi
to je demokracija: vsak naj po-
ve svoje mnenje o vseh naših
vprašanjih, nihče pa naj se ne
jezi na drugega, ako se ne strinja
z njegovimi izjavami, ampak
naj izrazi svoje mnenje svobod-
no v dostojnem tonu.

Baš oni dan se je vršila glav-
na društvena seja. In kako smo
pogrešali na seji našo mladino,
je ni bilo, razen sinov br. Jo-
sepha Cvelbarja, ki so bili na-
zvotci. Cvelbarjevi fantje znajo
prav dobro govoriti slovensko.
Srečni starši, ki so vzgojili tako
napredne sinove!

Naj dodam, da se ne bom nič
več vmešaval v probleme naše
mladine; kakor si bo postala ta-
ko bo spala. Cutim se še mlade-
ga, boleznj v mojem življenju
ne poznam. Dovolj imam časa za
premišljanja in opazovanja naše
mladine. Pred seboj imam še 30
let, celih 30 let, da dočakam Pro-
svetnega "očeta", čez trideset
let pa se bo marsikaj spremenil,
in takrat bom spet pisal kako
naša mladina napreduje.

Jack Yert, 262.

O tem in onem

Girard, O. — Mesec december
je poln raznih aktivnosti. Vršijo
se letne seje društev in drugih
ustanov. Nekateri se pripravljajo
da kar najbolj praznujejo
božične praznike, drugi se pri-
pravljajo na razne prireditve na
Silvestrov večer, zadnji večer v
letu. Nekateri že sedaj računajo,
kake zaoblube bodo napravili za
prihodnje leto.

Tukajšnja društva št. 49 SN-
PJ, št. 18 SSPZ, št. 108 JSKJ in
št. 643 SNPJ (angleško poslujo-
če) so že skoraj vsa imela svoje
letne seje. Članstvo teh društev
je izvolilo, razen par malih spre-
memb, vse prejšnje odbore. Lah-
ko se reče, da so odborniki teh
društev naprednjaki, ki se zave-
dajo svojega posla, zato jih je
članstvo ponovno izvolilo. Vsa ta
društva so nekdanj zborovala v
Slovenskem domu, kjer se sedaj
zbira pehlika reakcije. Neko dru-
štvo, ki zboruje v tem domu, je
tudi imelo svojo letno sejo. Pred-
sednik tistega društva je sam
priznal, da je treba spremeniti
odbor, da bo članstvo prihajalo
na sejo, pa se je vseeno dal po-
novno izvoliti in sam sebe lo-
putnil po grbi. Članstvo tistega
društva je v pretežni večini za-

vedno in bi lahko spremenilo
vodstvo tega društva ter prihajalo
na seje, in bi lahko društvo
bilo v seznamu naprednih u-
stanov.

Dne 11. dec. sva bila s sopro-
go povabljeni na prižični sopro-
gi A. Krivina, naj prideva malo
v vas, češ, sobota večer je, dru-
gi dan nedelja, k maši itak ne
gremo, delat pa tudi ne, bomo
lahko malo dalj čuli. Seveda, ta-
kemu vabilu se kaj rad odzovem.
Tam je že bilo par prijateljev.
"Well," pravi Krivina, "mišlil
sem malo polumpat, ker je sobo-
ta, ker ste pa prišli sem, bomo
pa doma." Sel je v spodnje pro-
store in knjižnico prinesel en liter
ter rekel: "No, pa ga dajmo!"
In smo ga, obenem pa voščili k
rojstnemu dnevu, želeč mu vse
najbolje. "Aha," je rekel ženički,
"tako si me sfilkala. No, ga bom
pa še en glazek." In tako smo
ga tudi drugi. Med tem je prišlo
več prijateljev in smo se do zgod-
njega jutra imenično imeli. Hvala
za povabilo in postrežbo.

Kakor izgleda, bo kmalu dru-
ga zabava, in to na 31. dec., na
Silvestrov večer. Na ta večer pri-
reža tukajšnji socialistični klub
domačo zabavo. Igral bo znani
Umkov orkester. Vstopnine ni
nobene. Torej rojaki, poselite
naši! Ta večer se bomo imenično
zabavali. Vse to se bo vršilo v
Avon Parku pri A. Nagodi, kjer
zboruje klub kakor tudi druga
društva.

Pred časom sem čital dopise
in tudi osebno govoril z br. Ru-
pertom iz Sharona, glede usta-
novitve angleško poslujočega
društva SNPJ. Čital sem tudi do-
pis br. Valentinčiča, ki omenja,
kako je ustanovil društvo pred
25 leti. Meni je tudi dobro znano,
kako se je lahko pred leti usta-
novilo društvo. Ustanoviti slo-
vensko poslujoče društvo pred
25 leti je bilo vse kaj drugega
kot sedaj ustanoviti angleško po-
slujoče društvo, posebno če je
starejšim članom vseeno, če se
ustanovi ali ne. V predzadnji
številki glasila SNPJ sem tudi
čital dopis br. Fr. Steiblyja, mo-
jega dolgoletnega iskrenega pri-
jatelja, ki piše v imenu Social
kluba. Dobro bi bilo, če bi se pi-
salo o English Speaking Lodge
Activities. Z br. Rupertom naj
bi ustanovila angleško poslujoče
društvo SNPJ. Dolžnost starejših
članov pa je, da grede taki stvi-
ri na roko v polni meri. Potom
angleško poslujočega društva
SNPJ se lahko vršijo razne ak-
tivnosti. John Tancak, 49.

Naše razmere in veselica
Osage, W. Va. — Delavske
razmere v tem okrožju so slabe
in veliko delavcev je brez dela,
kajti sedaj ne potrebujejo več
toliko rudarjev kot so jih prej.
Sedaj nakladajo premog s stro-
jem, ga več ne kopljejo ne na-
kladajo s krampom in lopato, de-
lo pa navadno dobijo le mladi
ljudje, ker jih laglje izkorišča-
jo kot stare in izkušene rudarje.
Starejši rudarji ne dobijo dela.
Na 21. novembra je društvo
"Radnik" št. 174 SSPZ v Pura-
glovu obdržalo svojo sejo in je
sklenilo, da priredi večerno za-
bavo na starega leta večer v Ze-
lezniških prostorih ob štiri uri.
Društvo ujudno vabi rojake, da
se udeležijo naše večerne zaba-
ve v velikem številu. Manjkalo
ne bo ne pijače ne jedade, igrala
pa bo fina muzika. Torej na ve-
selo svidenje na starega leta večer!
Joseph Zeleznik.

Letna božičnica SND

Detroit, Mich. — Ženski odesk
SND priredi običajno letno bo-
žičnico z darili za otroke v nede-
ljo, dne 19. decembra, v Slove-
nskem narodnem domu. Božičnih
daril se kajpak najbolj veselijo
otroci in oni bodo uživali svoje
veselje na tej prireditvi najbolj,
starši pa se bodo radovali med
njimi. Seveda bo na razpolago
dovolj vsega tudi za odrasle lju-
di v jedadi in pijači, fina godba
pa bo igrala za ples. Vse to bo
brez vsake vstopnine. Dovolj bo
veselja za vse. Ujudno vse torej
vabi ženski odesk SND, da pri-
dete s svojimi otroci.

Sploh imamo v lokalni SND
mnogo veselih večerov, uspeh pa
je v finančnem in moralnem o-
sirju. Leto 1937 gre k svojemu
koncu in dolžnost me veže, da se
najiskrenejše zahvalim vsem za-
vednim rojakom in rojakinjam,
ki so redno posekali domov lokal
in pomagali vsak po svojih mo-
čeh k uspehu, in to tako dobro,
da smo lahko vsi ponosni na
skupni rezultat.

Da bomo na lep način zaklju-
čili naše skupno in uspešno delo
tega leta, bo SND priredil na
starega leta večer izredno raz-
veseljivo veselje za vse. Dvora-
na bo okinčana kot še nikdar
prej. Proste papirnate čepice in
trobentice za vse. Stare in nove
leto v živi sniki, fina godba za
ples. Prosvetna pijača in doma-
ča jedada. Vstopnina prosta. Od
starega leta se bomo v SND to-
rej fies lepo poslovili in še lepše
pozdravili prihod novega leta.
Vsem skupaj vse najbolje. Pro-
sveti pa najboljši uspeh!

Mary Jarca.

Lokalne vesti

Sygan, Pa. — Na decembrskih
ali glavnih sejah se delajo važni
zaključki in se volijo društveni
odborniki. Pri društvu št. 3-SNPJ
se je to delo izvršilo. V minu-
tem letu nismo ne napredovali ne
nazadovali v članstvu in ne fi-
nančno. Dvorana se je popravi-
la, imeli smo seveda stroške, us-
peh pa je bil vendarle.

Na starega leta večer bomo
imeli miklavžje veselje. Prihod-
njega 30. maja pa društvo pri-
redi vrtno veselico, vsled tega se
proslja okoliška društva, da ne
prirejšjo svojih zabav na isti
dan. To društvo ni imelo nobene-
ga piknika lani. Društvo je že
pilačo najemnino, kakor se je
zahtevalo.

Naj omenim da so tukaj za-
pri roj, ker bodo postavili nove
naprave, rudarji pa bodo seveda
imeli počitnice. Tudi syganski
fantje so se odlikovali na lovu.
Srečo so imeli John Balant, Wil-
liam Masolija in Martin Dolenz.
Vsak je dobil po enega rogača.
Seveda so se fantje počutili iz-
redno dobro nad tem uspehom.

Lorenz Kaučič, 6.

Veselo svidenje

Kemmerer, Wyo. — V nedeljo,
dne 12. decembra, sta mas obis-
kala prijatelj Jos Bider in nje-
gov sin iz Quesiya, Wyo., ter na-
ša stara prijateljica Josephine
Remic iz Oaklanda, California,
na povratku iz New Yorka, kjer
je bila na pogrebu svoje matere.
Ona je med potjo obiskala tudi
rojake v Detroitu in Milwaukee-
ju. Prav veselo, toda prekratko
svidenje po 25 letih.

Anton Tražnik.

Vabilo na plesno veselico

Cleveland, O. — Slovenska sku-
pina Fisher Body, Local 45, pri-
redi plesno veselico ali "Nagelj-
nov ples" dne 18. dec. v Slov.
delavskem domu na Waterloo rd.
Slovenci in Slovenke, udeležite se
tega plesa, kajti naš boj še ni
končan, treba bo še mnogo tru-
da, predno dosežemo to, kar že-
limo. Slovenska skupina Fisher
Body, Local 45, vas vabi k obil-
nem posetu. Napolnite obe dvo-
rani in jim pokazite, da cenite
njih poštovnovalno delo! Ples se
prične ob 7. zvečer.

Slovenska skupina Fisher Bo-
dy, Local 45, vam priporoča, da
kupujete božična darila pri svo-
jih trgovcih. Oni so nam na
uslugo v potrebi; da se jim izka-
žemo nekoliko hvaležne, kupuj-
mo pri njih. Anton Dolgan nam
je daroval šestcevrni radio, ki ga
bomo oddali v soboto, dne 18.
dec. Anton Dolgan ima v svoji
trgovini krasne kuhinjske peči,
pralne stroje, radije itd. Trgo-
vina se nahaja na Waterloo rd.
Priporočamo, da obiščete njego-
vo trgovino.

Opozarjam vse tiste, ki imate
liste za radio in vstopnice, da
jih vrnete tajnici v soboto pri
vходу v dvorano.

Ker se ne bom več oglašal
pred božičem, želim vsem roja-
kom v Ameriki veselo praznike
in srečno novo leto!

Anna Urbas, tajnica.

Strojniki sklenili

veliko število pogodb

Washington, D. C. — Medna-
rodna zveza strojnikov je skle-
nila čez 34.000 dogovorov v tem
letu. Ta rekord vključuje po-
ročilo, ki ga je pravkar objavil
Harvey Brown, podpredsednik
te organizacije. Večina teh po-
godb je bila sklenjena s deloda-
ljaci, ki niso doslej priznali de-
lavskih organizacij. Te krijejo
strojnice, ki so uposleni v raz-
ličnih industrijah. Skoro vse
pogodbe določajo svikanje mead,
skrajšanje delovnih ur in letne
počitnice s plačo.

"Na živce mi gre..."

Ena najvažnejših izločin v človeškem orga-
nizmu. — Kako nastane zlatenica. — Du-
ševna razburjenja današnjega človeka

Zole zmore nekaj, česar ne zmore noben
druga izločina človeškega telesa. Mogoče
je namreč spreminjati smer svojega toka.
Zdaj lahko teče v smeri od jeter, kjer nastajajo
proti črevesju, zdaj v nasprotni smeri. Ta nj
"promet" urejujejo žile in ti so spet odvisni
od duševnega stanja.

Na tej podlagi je mogoče pojasniti tudi zna-
no razmerje med žolcem in razpoloženjem. In
tega je tudi umljivo, da predstavljajo žolčni
poti nevarno "prometno vozlišče" v organi-
zmu, kjer ne gre brez nevarnosti. Narava je
pač izjemoma opustila svoje načelo enot-
nih tirov. Pri tem moramo še pomisliti, da
promet na žolčnih poteh nad vse živahen. Na-
dan se po njih pretóči poldrug liter tekočine.
Toliko žolca izločijo namreč vsak dan jetra.
Toliko žolca pride iz jeter najprvo v žolčni me-
hur in od tod v črevesje, kjer ima žolc važno vlogo
pri prebavi maščob. In večji del tega po-
drugega litra se potem vrne, da se more igrati
pričeti na novo.

Zastoj prometa, ki je mogoč po kakšnem
krepu v žolčnih poteh, vodi tu do posledic za vsi
organizem. Jetra izločujejo namreč žolc na
prestan, ne glede na potrebo. Dokler je t
obrat v redu, tega niti ne občutimo. Če pa na-
stane zastoj, tedaj se mora ustavljati žolc v
čati in ker se niti vračati ne more, si poišče
kopiča pač prepovedane stranske poti, izli-
v se v kri. S krvjo prihaja v vse organe. Kri
morsko pride, pobarva s svojim barvilom v
rumeno, posebno očito se kaže to na beločni-
cih in koži. To je potem prosluta zlatenica.
Takšno izlivanje žolca v kri se lahko dogodi pri
duševnih afektih: strahu, zavisti (rumena z
viati), jezi, gnevu.

Ze naši predniki so vedeli marsikaj o te-
zvezah med žolcem in duševnim stanjem. Nj
označba dveh temperamentov z "melanholi-
nim" in "koleričnim" ima nekaj pravilnega na
sebi, v kolikor izjava duševno razpoloženje
žolca (chole). Razmerje med žolcem in ra-
zpoloženjem je namreč tudi povratno. Motn-
v žolčnih poteh učinkujejo na možgane in
tem na razpoloženje, na temperament. Melan-
holike lahko označimo za ljudi, ki so nagnje-
ni do zastojev v žolčnih poteh. Počasni utrip, la-
na prebava, utrujenost in zaspanost, pobitos
bojčnost, duševna oviranost in vse, kar spada
med takšne znake melanholikov, lahko smatra-
mo za znak zastupitve z žolčnimi snovmi.
Pendant k melanholikom predstavljajo koleri-
ki. Stari so dobro opazili, da učinkuje pri te-
tipih razpoloženje, razburjenost na žolc in d
ustvarjajo po drugi strani kreči v žolcem m
hurju jesoriti-teperament. Temperament k
lerikov bi ustrezal tistim, ki trpe za žolčnim
kamni.

Koleriki so vedno razdraženi, ker je tu
njih žolčni mehur razdražen in njih žolčni m-
hur je spet neljubi barometer, na katerega
činkujejo duševne nevihte. Novejša razisk-
vanja je bistveno pogubilo naše spoznanje
medsebojnih vplivov žolca in možganov. Tak-
poznano možgansko obolenje, ki očituje z
ženjem zenile in kreči in ki izvira prav za pr-
iz motenj v jetrih. Nekateri raziskovalci ce-
domnevaajo, da izvira tako zvana možganska
hripa, epileptično možgansko vnetje, iz ogn-
šča povzročiteljev bolezni v jetrih. Spalna b-
lezen pa je isto tako delo v zvezi s strupenim
žolčnimi sn

Vesti iz Jugoslavije

(Izvirna poročila iz Ljubljane)

BREZENSKI UMOR POJAS-NJEN

Ferdinand Vetrih priznal, da je ubil moža svoje sestre

Pred dobrim tednom je nenadoma umrl posestnik Karl Rozman v Breznu nad Mariborom, star 62 let. Župniku in vaščanom se je zdelo ta nenadna smrt za-goneta ter so o stvari obvestili ovrone in sodišče. Sodna komi-tija je ugotovila, da je bil Roz-man ubit. Dejanja so bili osum-ljeni posestnikov najbližji so-rodniki: njegova tretja žena z bratom in materjo. V hiši so na-šli okrvavljeno perilo, na pokoj-nikovem truplu hude rane na glavi.

Orožniki so aretirali Rozma-novo tretjo ženo Ano, njenege brata Ferdinanda Vetriha, nje-no mater Marijo Vetrihovo in še Rozmanovega tesarja in hlapca Ivana Mikla, o katerem domne-vajo, da je imel razmerje z Roz-manovo ženo, zaradi česar je bil najbrže sporazumen z načrtom prihiti treh, spraviti Rozmana s sveta.

Vsi pa so dejanje tajili, nazad-nje pa se je Ferdinand Vetrih le-premislil in spričo mnogo indicov priznal, da je Rozmana ubil on, vendar ne namenoma. Izpovedal je, da se je spri z Rozmanom, ko se je ta vrnil z one strani meje, kjer ima tudi svoje posestvo. V pripravi je Vetrih zgrabil verigo z njo udaril Rozmana z vso močjo po glavi, da se je stavec takoj zgrudil na tla. To je bilo v petek, v nedeljo zjutraj šele je Rozman podlegel. Domači sploh niso klicali zdravnika, kar opre-jujejo z domnevo, da poškodba ni bila smrtonosna. Tako je iz-povedal Vetrih, ostali pa tajijo, da bi imeli s tem dejanjem kak-šno zvezo. Seveda pa je obtežev-alno, da nihče, niti Rozmanova žena niti tašča, ni skočil po sramnika in da so mirno pustili, da je Rozman dva dni umiral. O-sumljenje, ki so se doslej naha-ljali v marenberških zaporih, so pripeljali v mariborske zapore, kjer se bo preiskava nadaljevala.

Uboj iz pljane objestnosti

Iz Stične so pred nekaj dnevi pripeljali v ljubljansko bolnišni-ko hudo pretepenega možkega, ki pa je že naslednji dan umrl in so ga v Ljubljani pokopali.

Gre za znanega veseljaka Josi-pa Lesjaka (po domače Škrjan-čevca Pepeta) iz Velikega Ga-bra, ki se je rad potikal po va-seh in se ustavljal v gostilnah pri omizjih, kjer je bilo kaj pri-da vina na mizi. Posebno zdaj v jeseni je bil njegov čas, ko kmetje kuhajo žganje, zlasti le-to, ki je bila sadna letina ugod-na. Hodil je od žganjekuho do druge in se povsod pomudil, za-baval in pil. Tega Pepeta je te dni našel posestnik Grabljevic v Radnji vasi na svojem kozolcu hudo poškodovanega in nezavest-nega, vsega okrvavljeneega. Pre-peljali so ga k zdravniku v Stič-no, ki pa je takoj odredil prevoz v bolnišnico, kjer pa je nasle-dnji dan že umrl.

Orožniške polizvedbe so dognale, kako je prišlo do tega uboja. Dan pred smrtjo je "gostoval" na Deblem hribu pri raznih zi-dančah, zvečer pa je hotel v Sub-rače, kjer je kmet Gregor kuhaj-ljanje. Po Temeniški dolini pa sta tisto noč kolenarila tudi dva kmetčka fanta, Zupanov iz Pri-kavice in Stehletov iz Dolenje-rasti. Blizu Grabljevega ko-zaletca sta ugledala v temi Pe-pe-peta, ki je bil že nekoliko vinjen, kakor sta bila tudi ta dva. Pa sta ta dva vinska brata v ob-ječnosti pijancev planila na tre-tjega brata in ga s koli tako pretepla, da je obležal nezavest-nem. Potem sta ga zavelekla pod kozolec in izginila v noč.

Orožniki so ju aretirali in od-vedli v zapore. Stara sta po 25 let. Zagovarjata se s tem, da ju je Pepe napadel z nožem.

Ko so našli nezvestnega Pe-pe-peta, so našli pri njem samo stamper, njegovo edino premo-ženje in edino uteho.

Utonil v močvirju — Blizu Ho-tine v Prekmurju je nevarno močvirje, v katerem človek lah-ko utone kakor v vodi. V tem močvirju so te dni našli mrtvega 26 letnega čevljarskega pomoč-nika Stefana Jaklina, ki je naj-

brže pijan zašel v močvirje, iz katerega se ni mogel rešiti in se je zadušil.

Aretacije v Beogradu. — U-radno poročilo, poslano vsem ju-goslovanskim dnevnikom, poro-ča o aretacijah, ki so bile izvr-sene zadnje dni v Beogradu. Po-ročilo pravi, da so neznaní lju-dje tiskali in razširjali ščuvajo-če letake, ki z lažmi in potvarja-njem dejstev razburjajo prebi-valstvo. Policija je odkrila ljudi, ki so te letake širili, ter so med drugimi aretirali tudi bivšega univ. profesorja dr. Djurovića in načelnika četnikov, vojvodo Ili-jo Trifunovića-Bircanina. Urad-no poročilo nič ne omenja vsebi-ne teh letakov, ne navaja, kak-šne laži letak širi, da z njimi lahko razburja javnost. Ker pa je Trifunovića-Bircanina vojda ob-orožene četniške organizacije, ki propagira fašizem, je skoraj go-tovo, da govorje letaki o smrti generala Tomića, ki se je pred štirinajstimi dnevi ustrelil. Zme-rno bolj se namreč širijo govo-ricice, da je bil general Tomić pri-siljen izvršiti samomor zaradi političnih zadev, drugi pa trdijo celo, da je bil ustreljen. Seveda je težko reči, kaj je res, ker ti-sak pač ne sme pisati o tem. General Tomić je bil namestnik prvega regenta, kneza Pavla, doleden po oporoki kralja Aleksandra. General Tomić ni bil pristaš seda-nje politike regentstva in vlade, zavzel se je za ponovno uved-bo vojaške diktature, bil je ve-liki prijatelj fašizma in je pogos-to predlagal, naj bi se na gene-ralski način zatrli notranji spori v državi. Letaki, zaradi katerih so bili gori imenovani aretirani, govore najbrže o Tomićevi smr-ti in jo tolmačijo drugače kakor uradni komunikacije.

Smrtina nesreča. — Ko se je 42 letni posestnik Jože Praznik iz Lačje vasi v Savinjski dolini vrnal na kolesu iz Mozirja pro-ti domu, je v temi zadel s koles-om v občestni kamen ter tre-sčil v občestni jarek, kjer je ob-ležal nezavestni in se v vodi za-dušil. Pokopali so ga na farnem pokopališču v Rečici ob Savinji. Pokojni Praznik je bil znan po vsej Savinjski dolini, njegovo posestvo je bilo eno najlepših. Oče se je bavil s splavarstvom in je na neki vozniki proti Beo-gradu na splavu umrl. Njegov sin Franc si je nakopal bolezen v vojni in v koroskih bojih ter je pred nekaj leti umrl. Zdad umrl Jože pa je po maturi na celjski gimnaziji bil nekaj časa učitelj, nato uradnik na finančni direk-ciji v Ljubljani, nakar je moral domov in se posvetiti svojemu posestvu, na katerem je ostala samo mati. Zdad ji je umrl še drugi sin in ostala je sama.

Huda nesreča pri Verdu. — Pri Verdu ima Dukičovo stavbno podjetje velik kamnolom, ki pa ga ima zadnje čase v najemu u-prava državnih železnic. V tem kamnolomu se je dogodila 26. novembra huda nesreča, katere štiri žrtve so morali prepeljati v ljubljansko bolnišnico, kjer je ena podlegla poškodbam. V kam-nolomu so razstreljevali skalov-lje, a ko so sprožili, se ena mina ni hotela vrgati. Da pogledajo, zakaj ne eksplodira, so se delavci približali, tisti hip pa se je mina vžgala, naboj je eksplodi-ral, plaz skalovja je zasul 32 letnega delavca Franc Prelica in 26 letnega Pavla Kerna iz Bre-ga, dva druga delavca pa sta bi-la od kamnov laže ranjena. Ljub-ljanski reševalni avto je prepe-ljal vse štiri v bolnišnico, kjer pa je Prelec že naslednji dan u-mrl. Bil je ves zmečkan, nogo pa je imel večkrat zlomljeno.

DVE ŽELEZNIŠKI NESREČI

Pri Logatcu železniški voz povo-zil do smrti Mihečeve. — Pri Zagorju skala skoraj ubila pro-govnega delavca

Na logaški železniški postaji se je pripetila 30. novembra zve-čer smrtina nesreča. Na postaji so premikali vagon in sestav-ljali nabiralni večerni tovorni vlak. Tedaj je šla v bližini Mač-kovega mlina čez tir 53 letna Františka Mihečeva iz Man-je. Františka Mihečeva iz Man-je, kije bila precej gluha in na eno oko slepa. V temi najbrže ni videla niti silila, da prihaja

po progi tovorni vagon, ki ga je vlak odbil in pognal na drug tir. Vagon je ženko podrl in šel čez-njo. Kolesa so odrzela ponere-čenki obe nogi nad kolenom. Do-bila pa je tudi hude notranje poškodbe in poskodovalo ji je glavo. Našli so jo nezavestno in četr štire nato je že umrla. Ka-ko je prišla v tem času na progo, ni znano, verjetno pa je, da je bila namenjena kam na obisk in jo je mahnila kar po bližnji čez progo ter pri tem našla smrt.

Druga nesreča se je zgodila pri postaji Zagorje ob Savi, v savski ožini, kjer je proga v času de-ževja stalno ogrožena zaradi pla-zov in se je zgodilo zaradi tega že več nesreč. To pot je postal žrtev nesreče 28 letni progovni delavec Stefan Benc iz Dolenje vasi, občina Zagorje. Ko je bil na službenem obhodu po progi, se je utrgala z namočenega brega večja skala ter se podrla na-ravnost na delavca, katerega je stisnila najbolj na tilnik. Nje-govi tovariši so ga našli nezavestnega, ga naglo rešili izpod skale in prenesli na zagorsko po-stovo, od koder so ga odpeljali v ljubljansko bolnišnico. Tu so u-gotovili zelo nevarne poškodbe, ki jim bo Benc najbrže podlegel.

Roparski napad na škofjeloškega trgovca

Te dni je bil skoraj areti Kva-nja izvršen roparski napad na lesnega trgovca Hafnerja iz Tr-nja pri Škofji Loki. Na Jeleno-velem klanu — klanec od Save do hotela Stara pošta — so ga našli s potolčeno in razresano glavo. Nezvestnega so ga prepeljali k zdravniku, ki je ugotovil, da mu je napadalec zadal 9 ran z ne-kakim bodalom na glavi. Deli glave so bili skalprani, nos sko-raj odresan. Ko se je Hafner za-vedel, je povedal, kje je poplaval in s kom. Tako so orožniki kaj kmalu izsledili napadalec v osebi brezposelnega Ribnikarja Fran-ceta v Naklem. Aretirali so ga in aretiranec je dejanja v celoti priznal.

Zgodilo se je tako: Ribnikar je v neki gostilni v Kranju opazil trgovca Hafnerja in izvolal, da ima denar pri sebi. Pridružil se mu je in se predstavil za av-topevoznika Malja. Isvalil ga je, se v drugo gostilno ga Savo, pred polnočjo pa ga je zvalil v zasado: dejal mu je, naj stopi z njim do hotela Stare pošte, kjer ima avto, pa ga bo z avtom od-peljal domov v Trnje. Hafner je res stopil z njim, sredi klanca pa je Ribnikar potegnil stilet ter začel mahati po Hafnerjevi gla-vi. Hafner se je zgrudil, Ribni-kar mu je vzel iz listnice pet ti-sočakov, nato pa se dalje zama-hoval z nožem po njem. Nato je Ribnikar odšel popivati dalje in razisljal z denarjem. Ko so orož-niki Ribnikarja aretirali, je imel pri sebi še en sam tisočak, ne-kaj stotakov pa je dal shraniti nekemu svojemu sorodniku in so jih zaplenili. Hafner se zdra-vi doma, ker k areti nobena ra-na ni smrtno nevarna.

Smrt iz nevedne lahkomišelnosti. — V Gomili pri Gradšču ob Dravi je nenadoma umrl sicer zdravnik vinčar Alojzij Zemljčič. O skrivnostni smrti je bilo obve-šeno sodišče, ki pa je dognalo, da je smrt zakrivil vinčar sam. Pred nekaj dnevi je Zemljčičeva tašča prihitala k sosedu in ga prosila, naj skoči po pomoč, češ da hoče Zemljčič ubiti svojo ženo. Sosed je s svojim hlapcem hitel na pomoč in zagledal, kako Zemljčič s kolo v roki lovi svo-jo ženo, da bi jo pobil. Zemljčič je bil ves podviljan, tako da je bilo očito, da gre za napad be-čnosti. Sosed je s hlapcem ukro-til Zemljčiča in sta zvezala z verigo in odnesla v hišo na po-steljo. Ko se je čez čas vinčar zavedel in se mu je zbristral um, je spoznal, kaj je storil ter pro-sil ženo, naj mu ne zameri. Po-jaunil je, da je zaužil večjo koli-čino mnenice, zaradi česar je po-besnel. Dva dni je Zemljčič ležal v hudih mukah in potem umrl. Dognali so nadalje, da je Zem-ljič služil poprej nekje za konj-skega hlapca ter je konjski kr-mi pridelaval mnenico, da bi bili konji močnejši in bolj zdravi, pa-tudi lepši. Mislil je, da bo miš-nica koristila tudi njemu, pa jo je začel zauživati v manjših ko-ličinah, kar pa je postalo zanj usodno. Sodišče je spoznalo, da ne gre za kakšen umor ter je preiskavo ustavilo.

Nemazna, ki so jo našli pred dvema tednoma v gozdu Njiver-ce na Dravskem polju mrtvo, je

Črna slika fašistične Brazilije

Ljudstvo nima nobenih pravic

New York. — (FP) — "Vse demokratične pravice so bile od-pravljene v Braziliji, ki je dešela dobila fašistično diktaturo," je izjavil Rockwell Kent, znan ameriški umetnik, v razgovoru s poročevalci, ko se je vrnil v New York iz Brazilije. Z njim je bil tam tudi dr. Jerome Davis, predsednik Ameriške učiteljske organizacije. Obiskala sta Brazilijo kot člana izvršnega Od-bora obrambe političnih jetni-kov.

Kent je orisal položaj prebi-valstva Brazilije, ki je prišlo pod peto fašizma, ko se je predsednik Getulio Vargas proglašil za dik-tatorja. Čeprav je Kent dobil za-gotovilo od brazilkega poslanika v Washingtonu, da ga ne bo nihče oviral pri potovanju po Braziliji in da bo lahko govoril s političnimi jetniki kot so Luis Carlos Prestes, bivši predsednik Brazilske delavske zveze, in drugi, so mu bili policaji in detek-tivi stalno na petami. Enkrat so ga odvedli na politično postajo in zasliševali v navzočnosti 40 detektivov.

"Nihče ne sme ziniti niti besedice proti fašističnim oblastni-kom," je rekel Kent. "Vargasova vlada podpira španske fašiste. Nihče ne sme kritizirati Japona, čeprav so simpatije večine ljudstva na strani Kitajske, ki se brani pred japonskimi imperia-listi."

Kent je dalje pojasnil strogo cenzuro čkapija, vseh vesti o dogodkih v Braziliji, ki gredo v druge države, pisem in zatiranje politične opozicije. Obema, nje-mu in Davisu, niso fašistične av-toritete dovolile, da bi obiskala politične jetnike v državnih za-porih.

Protivojna propa-ganda veteranov

Washington, D. C. — Orga-nizacija Veterani zunanjih vojn je pričela zbirati podpise na protivojno peticijo, ki jo name-ruje predložiti kongresu in predsedniku. Organizacija upa, da bo dobila na svojo peticijo 25.000 podpisov.

Najbrže Avstrijka. Ob trupu, ki ga je bilo še samo okostje, so našli orožniki torbico, v kateri je bilo nekaj papirjev, skoraj že popolnoma segnitih. Na nekem listu je bilo ime Anna Nickel, na drugem pa žig policijske direk-cije v Gradcu. Zato so se orož-niki z Brega pri Ptujju obrnili na policijsko direkcijo v Gradcu. Vse polizvedbe po okoliških va-seh so namreč ostale brez uspe-ha in ni bilo mogoče ugotoviti, da bi kje pogrešali kakšno žensko. Najbrže je pokojnica iz Av-strije. Ali gre za samomor ali za zločin, bo najbrže težko dognati. Ob trupu so sicer našli stekle-ničico, v kateri je še bilo nekaj strupa, toda to ni zadostno dokaz za samomor, ker je mogoče, da je s tem hotel morilec fingirati samomor.

Vlak ubil poljskega rudarja

V rudniku Stanovakem pri Poljskanah je bil zaposlen 33 let-ni rudar Martin Uranko, doma iz ljubljanske okolice. Ko se je 2. decembra zvečer po končanem šihu vrnal v svoje stanovanje ob železniški progi, je pridrvel z njegovim hrbtom potniški vlak, ki ga je Uranko prešljal. Lokomotiva je rudarja zgrabila od strani, ga vlekla nekaj časa s sabo in nato pahnila ob progo, kjer je obležal Uranko nezavest-nem, ves potolčen in z zlomljeno roko in nogo. Njegovi tovariši, ki so šli po leti poti, so ga našli, odnesli do postaje in od tam so ga s potniškim vlakom prepe-ljali v mariborsko bolnišnico, kjer pa niso mogli izvršiti niti operacije, ker je bil Uranko pre-slab in vsaka pomoč bi bila za-stonj. Zjutraj 3. decembra je mladi rudar podlegel poškodbam.

Ali ste že naročili Prosveto ali Mladinski list svojem prijatelju ali sorodniku v domovino? To je edini dar trajne vrednosti, ki ga za mal denar lahko pošljete svo-jem v domovino.

Jugoslavija, Italija

spet zapadli s plačilom

Washington, D. C., 16. dec. — Jugoslavija in Italija sta večerj formalno obvestili ameriško vla-do, da njunega nadaljnjega od-plaćila na vojni dolg Združenim državam ne bo. Odpisalo zapade danes. Imed enajstih držav Ev-rope, ki dolgujejo Ameriki, je edino mala Finska točno plačala svoj obrok. Italija je do danes zaostala na svojih odplačilih za vsoto \$84.119.757, Jugoslavija pa za \$1.913.515.

"Fortune" raziskuje nezaposlenost

Ljudje, ki dobivajo relief, niso nikakoli potepuhi. V dobrih časih so imeli stalno delo za dolgo do-bo. Ko so ga izgubili, po navdi se ni to zgodilo valed njihove krivde. Od leta 1935 skoraj po-lovica izmed njih se je povrnila na delo. Industrija izjavlja, da ne more dati dela mnogim iz-med ostalih, češ da so neizurjeni ali prestari.

Do teh zaključkov in dosledno do mnenja, da finančna pomož-na akcija take vrste, kot je Works Program, ostane nadalje potrebna, so prišli uredniki me-sačnika Fortune, ki so v izdaji meseca oktobra priobčili pregled obširne in dragocene raziskave o nezaposlenosti v l. 1937.

Revija Fortune, ki jo uredja vodilni krogi finančnega in in-dustrialnega sveta, se ni ozirja na podatke o nezaposlenosti, pri-obene od drugih organizacij, češ da bi brskone niso zanesljivi, marveč je razpolaga svoje last-ne izurjene preiskovalce v enaj-sterico krajev, ki so bili skrbno izbrani v to svrhu. Izmed proue-nih krajev sta bili velemešči Bal-timore in San Francisco, nasebi-na bujno razvijajočih se petro-lejskih vrelcev Beaumont v Te-kساسu in obubožana pokrajina tr-dega premoga v Pensilvaniji.

V vseh teh krajih so preisko-valci revije Fortune kar na slepo izbrali nekoliko imen iz relignih seznamov za januarji, 1937. Oni, ki so bili tako izbrani, so bili na dolgo izprašani in preiskovate-lji so šli tudi k tovarniškim su-perintendentom in načelnikom, upraviteljem WPA, lokalnim za-štopnikom reliefa in starim nase-ljencom, da čekirajo izjave pri-zadetih. Našlo se je pri tem, da odstotek inozemcev na reliefu je bil skoraj isti kot odstotek ino-zemcev v vsej deželi. Od izpra-šane skupine manj kot ena de-selinka je bila odpukena iz raz-loga, ki se očividno da pripisati njihovi lastni krivdi. Razmerje onih pa, o katerih bi se utegnlo reči, da "so preleni za delo", je bilo 7 odstotkov.

Glede približne polovice osta-lih so prišli do sklepa, da so od-ločno zaposljivi, t. j. sposobni za delo. Isti pa so bili ali neiz-urjeni ali pa izurjeni v industri-jah, ki so same v slabem stanju, kot je n. pr. kopanje trdega pre-moga. Ostali so bili nezaposljivi, ker so bili telesno onesposobljeni ali prestari oziroma so bili "lju-dje ob robu", namreč ljudje, ki so že preko svojih najbolj izdat-nih let in ki nimajo izgleda za zopetno zaposlitev, razen ako bi vsa industrija, skupaj vzeta, do-segla tako višino produkcije, da bi celo presegala ono izma leta 1929.

Ljudje na reliefu niso imeli nikakih pretranih zahtev za po-moč. Dočim je neka raziskava vlade ugotovila vsoto \$24.24 kot normalni tedenski preživetni zne-sek za družino štirih ljudi, žive-čo v mestu, je polovica vprašanih ljudi izjavila, da bi lahko izna-hajali z \$22.50 in še manj. V juž-nih državah je znesek, ki so si ga ljudje predstavljali kot zad-osten za udobnost, še veliko manj-ši. Polovica onih, ki dobivajo po \$10 do \$15 na teden, bi bila zadovoljna z \$12.50 do \$17.50.

Raziskava je dognala, da v nekaterih industrijah prevladu-je pomanjkanje izurjenih delav-ciev, da pa te industrije smatra-jo one izurjene delavce, ki so še vedno na reliefu, za prestare, da bi jim dale delo; te industrije po navadi ne izurjajo mladih de-lavcev, ki so ravnokar dosegli starost za delo; ugotovilo se je tudi, da je obilo neizurjenih de-lavcev izven seznamov WPA. V izpodbijanje nasprotnikov work-

Vesti iz Primorskega

Posojila za novoročence

Na zadnji seji je ministrski svet sprejel uredbo, ki določa za novoročence celo vrsto novih ugodnosti. Privatnim in držav-nim nameščencem so priznali pravico do poročnega dopusta. Uradnice, ki bodo zaradi poroke zapustile službo, bodo prejele posebne odpravnine. Predvsem pa se bodo novoročencem dala brezobrestna posojila po 1.000 do 3.000 lir. Novi zakonec pa se ne sme biti star 26 let in skupni dohodek obeh zakoncev ne sme presegati 1.000 lir na mesec. Zakonca se ne bosta smela izse-liti v tujino, dokler posojilo ne bo amortizirano. Prošnje za ta-ka posojila, do katerih imajo pravico izključno italijanski dr-žavljeni, se morajo naslavljati na pristojne pokrajinske uprav-ne svete in vlagati pri pristojnih občinskih oblasteh ali kmetijskih sindikatih. Posojilo se mora pri-četi odplačevati s 6. mesecem po poroki. Odplačevati bo treba po 1% najetega posojila na mesec. Z vsakim otrokom pa se preosta-nek zmanjša po določeni postop-ci za znaten del.

Pomanjkanje oglja v Istri

Na osnovi referata poveljstva gozdne milice, ki ugotavlja, da je pričelo primanjkovati oglja za krite potrebe na domačem trgu, je puljski prefekt izdal posebno naredbo, s katero je začasno pre-povedal izvoz oglja iz istrske po-krajine. Prepoved je bila uve-ljavljena že pretekli petek.

Naredba določa stroge kazens-ke sankcije. Kaznovan bo tudi prevoznik, ki ga bodo zasledili na tem, da izvažajo ogelje iz dežele, po-leg njega pa svedča tudi še last-nik blaga. Nadalje bo moral vsakdo, ki ima v svojih skladi-ščih preko 20 stotov oglja, vse svoje zaloge nemudoma prijaviti občinskimi oblastem ali pa naj-bližji karabinjerski stanici. Vse prijave, ki jih morajo lokalne ob-lasti strogo kontrolirati, bo nato zbral pokrajinski korporacijski svet. Korporacijski svet jih bo moral imeti na razpolago najkva-neje do 4. decembra. Nato bo

Naturalizacijske olajšave za inozemske veterane

Poenostavljeno naturalizacijs-ko postopanje za one inozemce, ki so se borili v svetovni vojni, se konča dne 25. maja 1938. Ne pričakuje se, da bo kongres na-dalje podajal naturalizacijske olajšave za inozemske veterane. Ker je v mnogih takih slučajih potrebno, da si prošlec preakrbi dokumente o vojaščini iz inozem-stva, se upravičencem priporoča, naj ne odlagajo vložitve prošnje za državljanstvo, ako niso še ameriški državljani.

Naturalizacija je dokaj eno-stavna stvar za inozemske vete-rane, ki so tekem svetovne vojne služili v ameriški vojski. Tak inozemec ne potrebuje "prvega papirja", marveč more vložiti ta-koj prošnjo za državljanstvo, in-to pred kateremkoli sodiščem, v katerega delokrogu se slučajno nahaja. Mesto da bi moral do-kazati petletno bivanje, zadostu-je, ako dokaže neprekinjeno bi-vanje dveh let. Niti mu ni treba spričevala o prihodu (certificate of arrival), razun ako je bil zad-njič pripuščen v Združene drže-ve po dnevu 3. marca 1924. V večini sodišč lo oproščeno plačila vseh naturalizacijskih pristojbin. Mora pa imeti dve priči, ki naj dokažeta njegov dobri moralni značaj in dveletno bivanje. Po-nadrela se je našlo, da WPA ne daje potube delavcem, niti da ne trati davkoplačevalčevega de-narja.

Izjavilo se je brezpogojno, da lokalne uprave ne upravljajo re-lifa tako dobro, kot je federalna vlada to storila do dveh let na-zaj in da se v nekaterih krajih direktno relief razdeljuje v "ta-korekoč mikroskopičnih dozah." Uredniki mesečnika Fortune so prišli do končnega zaključka, na brez ozira na sposobnost oskrb-ljenih delavcev "mašinerija uprave WPA deluje s tako izdat-nostjo, s kakršno bi se vsak ino-zemec lahko ponah." —PLS.

na posebni seji odločili nove cene oglja v prodaji na debelo.

DROBNE NOVICE

Dva nova grobova. V Čezar-jih nad Koprom je pred dnevi umrl Josip Bordon iz ugledne družine, oče živinozdravnika dr. Ivana Bordona. V Boljancu pa je nekaj dni nato za smerom za-tinil oči 60 let stari Anton Rus-jan. Več desetletij je bil zapo-slen v tovarni barv Veneziani v Tratu.

Na srednjih šolah v Julijski Krajini, ki so podrejene prosvet-nemu ministarstvu, je letos vpla-nih 8.706 dijakov. Od teh je 4.665 dečkov in 4131 deklic. Naj-več dijakov je na učiteljskih in sicer 4.254. Na klasičnih gim-nazijah jih je 3.558, na internat-skih gimnazijah 334, na realnih gimnazijah pa 650.

V Cerkljem nameravajo na po-budo tamkajšnjega podestata po-staviti spomenik v Vzhodni Af-riki padlim vojakom Glandome-nicu Ricciu in še dvema drugi-ma. Spomenik bo iz marmora in bronu. Postavili ga bodo pred občinski dom, kjer bodo uredili nov trg.

Za podestata v Vodnjanu je bil imenovan dosedanj tamka-j-nji fašistovski tajnik Anton Da-vid.

Nesreča v Barju. Dne 26. nov. se je v bariški luki smrtno ponesrečil 42-letni mornar Angel Stanič iz Istre. Stanič je pri-padal posadki vlačilca "Napoli", ki je bil dodeljen oddelku delav-stva, katero pravkar gradi nov valovom v luki. Pri nekem opas-nem delu so trije mornarji padli v vodo. Dva sta se s velikimi napori rešila, Stanič pa je u-tonil.

V Rubijah pri Sovodnju se je pri delu ponesrečil Ivan Grego-rat. Zaposlen je bil pri nekih delih na rubijski železniški po-staji. Gregorat je nenadoma pa-del visoko z lestve na kameniti tiak in si zlomil tilnik; prepe-ljali so ga v goriško bolnišnico.

tem ko je vložil prošnjo za dr-žavljanstvo, mora čakati vsaj 90 dni do končnega zaslišanja, ko zaprieše svetobno pri javni ob-ravnavi. Najbolj važni doku-ment, ki ga prošlec mora poka-zati, je častna odpustnica od vo-jaske službe.

Precej silne naturalizacijske olajšave se dovoljuje nekim ino-zemcem, ki so služili v vojskah zaveznikov tekem svetovne vo-jne. Inozemec, ki je živel v Zdu-ženih državah, ko je vojna iz-bruhnila 4. avgusta 1914, ki pa je odšel iz Združenih držav, pre-dno so Združene države stopile v vojno (5. aprila 1917), da služi v vojski ali mornarici kateres-bod zaveznikove sile, je do 25. maja 1938 upravičen do istih na-turalizacijskih olajšav, kakor inozemec, ki je služil v ameriški vojski. Tudi nekateri tukaj na-stanjeni inozemci, ki so se izse-lili po dnevu 5. aprila 1917 v istem namenu, da stopijo v vo-jsko katerega zaveznika, so isto upravičeni do poenostavljene naturalizacije. Ti inozemci mora-jo imeti pri sebi dokumente o svoji vojaški službi v inozem-stvu. Razun ako so bili rekruti-rani v Združenih državah in so odšli v inozemstvo z oddelkom takih rekrutov, morajo dokaza-ti, da so poskušali stopiti v ame-riško vojsko ali mornarico, da pa so bili zavrnjeni iz katerega razloga.

Ceni se, da je tedaj 25.000 do 30.000 tukaj nastanjenih ino-zemcev stopilo samo v poljsko legijo. Tudi število čeških in ju-goslovanskih dobrovoljcev je bi-lo precejšnje. Ako so se ti ljud-je kasneje povrtnili v Združene države in niso še ameriški dr-žavljeni, so upravičeni do tega poenostavljenega naturalizacijskega postopanja. Jugoslov-an-ski dobrovolci spadajo odločno v to vrsto. Ali, ako se hočejo po-služiti te prednosti, naj se pobri-gajo takoj. —PLS.

F. M. DOSTOJEVSKI:

Bratje Karamazovi

Roman v štirih delih s oplogom — Prevodnik Vladimir Lovčič

"Pozdravljeni," se je sladko oglašil tudi vlastin Maksimov z leve. Mitja je planil tudi k njemu.

"Pozdravljeni, tudi vi ste tu, kako mi je drago, da vas vidim! Gospoda, gospoda, jaz ... Spet se je obrnil k panu s pipo, ki ga je očitno imel za glavno osebo v tej družbi. "Priletel sem ... Hotel sem prebiti svoj poslednji dan in poslednjo uro v tej sobi, prav v tej sobi ... kjer sem tudi jaz obojeval ... svojo kraljico! ... Oprostite, panje!" je kričnil kakor iz uma.

"Priletel sem in se zakle! ... O, ne bojte se, nocoj je moja poslednja noč! Pili bomo na spravo, panje! Takoj prineso vina ... Vidite, tole sem prinesel s seboj." Tako govoreč je Bog si ga vedel zakaj mahoma izvelkel svoj ban-končev. "Dovoli, panje! Muzike se mi hoče, hrupa, trušča, vsega, kar je bilo prej ... toda črv, nepotrebn črv bo samo še malce lezel po zemlji in ga ne bo več! Dneva svoje radosti se hočem spominjati v svoji poslednji noči! ..."

Kar zadušiti ga je hotelo; mnogo, mnogo je še hotel povedati, toda iz ust so se mu trgali samo žudni vzkliki. Pan je nepremično gledal nanj, na njegov šop bankovcev in na Grušenjko in očitno ni vedel, kaj naj reče.

"Če moja kraljica dovoli ..." je izpregovoril naposled.

"Kaj kraljica, kraljica misliš, ka-li?" mu je Grušenjka zdajci segla v besedo. "Kar smejati se vam moram, ko vsi tako čudno govorite. Sedi, Mitja, kaj neki govoriš? Nikar me ne plaši, prosim te. Ne boš me strašil, jeli, ne boš? Če me ne boš, sem te vesela ..."

"Jaz, jaz naj bi te strašil?" je zdajci vzkril-nil Mitja in vrgele roke kvišku. "O, idita, mi-mo, le pojdita, ne bom vaju motil! ..." In zdajci se je povsem nepričakovano za vse in seveda tudi za samega sebe vrgele na stol in solze so se mu udrele; pri tem je obračal glavo proti nasprotni steni in se z rokami krčevito oklepal stola, prav kakor bi ga objemal.

"Nu vidiš, nu vidiš, tak si!" je očitaloče vzklila Grušenjka. "Prav tako je prihajal k meni — kar mahoma je jel kaj govoriti, jaz pa nisem ničesar razumela. In enkrat se je baš takole razjokal, in zdaj je napravil to že v drugo — če to ni sramota! Zakaj se pa jo-češ? Če bi se vsaj imel za kaj?" je zdajci za-goneto dodala in z nekakšno razdraženostjo poudarila zadnje besede.

"Saj ... saj ne jočem ... Nu, pozdravljeni!" se je mahoma obrnil na stolu in udaril v nena-den smeh, toda ne v svoj navadni leseni, pre-trgani smeh, ampak v nekakšen nesli, dolg in nervozen smeh, da se je ves tresel od njega.

"Nu, zdaj pa spet tako ... Nu, pozabavaj se, le pozabavaj se!" ga je pogovarjala Grušenjka. "Zelo sem vesela, da si se pripeljal, zelo sem vesela, Mitja, slišiš, da sem zelo vesela? Ho-čem, da sediti tukaj z nami," je rekla zapove-dujoče, kakor da se obrača k vsem, čeprav so bile njene besede očitno namenjene onemu, ki je sedel na divanu. "Hočem, hočem! Če pa odide, tedaj pojdem tudi jaz, da veste!" je do-dala in oči so ji mahoma zažarele.

"Kar moja kraljica izvoli, je zame zakon!" je izpregovoril pan in galantno poljubil Gru-šenjki roko. "Prosim pana, da se nam pridru-ži!" se je ljubezljivo obrnil k Mitji. Mitja je hotel spet akocičiti pokoncu, očitno z name-nom, da spusti novo tirado, toda zgodilo se je drugače:

"Pijmo, panje!" je zdajci odrezal namestu pričakovanega govora. Vsi so udarili v smeh.

"O, Gospod! Mislija sem, da hoče že spet go-voriti," je nervozno vzklila Grušenjka. Sli-šiš, Mitja," je nujno dodala, "nikar več ne aka-kaj pokoncu; a to, da si pripeljal šampanjca, je imenitno. Tudi jaz ga bom pila, jagodovca ne morem trpeti. Najboljše je pa to, da si se

sam pripeljal, drugače bi bilo strašno pusto ... Mar si prišel spet zato, da bi veseljačil, ka-li? Tak spravi že denarja v žep! Odkod si jih to-liko dobil?"

Mitja, ki je še vedno držal v roki zmečkane bankovce — vsi, zlasti pa oba pana so jih bili dobro opazili — jih je naglo in nekam zmedeno spravil v žep. Kar zardel je. Baš tedaj je pri-nesel domačin na podnosu odmašeno butiljko šampanjca in čaše. Mitja je že pograbil bu-tiljko, pa ga je obšla taka raztresenost, da je pozabil, kaj mu je storiti z njo. Kalganov mu jo je vzel iz rok in namestu njega natočil vino.

"Da, še butiljko, še!" je kričnil Mitja doma-činu. Pozabil, da bi trčil s panom, katerega je bil prej tako slovesno povabil, naj pije z njim na spravo, je mahoma zvrnil sam ves ko-zarec, ne da bi čakal ostalih. Ves obraz se mu je zdajci izpremenil. Namestu slovesnega in trapičnega izraza, s katerim je bil stopil v sobo, se je pokazalo na njem nekaj otroškega. Po-stal je iznenada nekam ves krotak in poni-žen. Boječe in radostno je gledal na vse druge ter se pogosto in nervozno hihital, s hvaležnim izrazom piščka, ki se je pregrešil pa so ga spet pobožali in spustili v sobo. Kakor da je vse pozabil, je z vzhlicem, otroškim smehljajem ogledoval prisotne. Gledal je Grušenjko, sme-jal se ji neprestano in primaknil svoj stol tik do njenege naslanjaja. Po malem si je ogledal tudi oba pana, čeprav ju še ni utegnil oceniti, kdo sta in kakšna sta. Pan na divanu se mu je zdel čuden zaradi svojega držanja, svojega poljskega izgovora in zlasti tudi zaradi svoje pipe. "Nu, pa kaj za to, nu, saj je prav, da pušči pipo," je mislil Mitja. Nekoliko zabuhli, skoro že štiridesetletni obraz pana s majcke-nim noskom, pod katerim so se videli sila ten-ki, pobarvani in predrzni brki, takisto ni vzbujal v Mitji dolej niti najmanjših vprašanj. Celo panova preklavna lasulja, ki je bila na-pravljena v Sibiriji, se s svojimi sila neumno naprej počesanimi senčmi ni zdelala Mitji poseb-no nenavadna: "tako menda mora biti, če člo-vek nosi lasuljo," je blaženo nadaljeval svoje premišljevanje. Drugi pan, ki je sedel ob ste-ni in je bil mlajši od pana na divanu ter je drz-no in izzivalno zri na vse družbo in z molče-čim zaničevanjem poslušal skupni razgovor, pa je spet presenečal Mitjo samo s svojo zelo visoko rastjo, strašno nesorazmerno glede na pana, ki je sedel na divanu. "Če vstane, mu bo dokaj več ko šest čevljev," je šnilo Mitji po glavi. Tudi mu je prišlo na um, da je ta vi-soki pan najbrže prijatelj in pomagač pana na divanu, tako rekoč njegov telesni stražnik, in da mali pan s pipo gotovo komandira velike-mu panu. A vse to se je zdelo Mitji strašno dobro in samoumevno. V malem piščku je bilo zamrlo vsakršno zoperništvo. Po Grušenjki in zagonetnem tonu nekaterih njenih stavkov še ni mogel ničesar presoditi; s trepetom vsega svojega srca je umeval le to, da je prijazna z njim, da mu je "odpustila" in ga posadila k sebi. Ko jo je videl, kako je arebnila vino iz čaše, je bil od vzhlicenja ves iz sebe. Vendar pa ga je molčanje ostale družbe zdajci nekam o-supnilo in jel je bloditi z očmi po njihovih obra-zih, kakor bi nečesa pričakoval. "Kaj pa se-dimo gospoda, zakaj ne začnete ničesar?" se je zdelo, da vprašujejo njegove muzajoče se oči.

"Ves čas nam klati neumnosti pa smo se mu vsi amejali," je zdajci prišel Kalganov, kakor da je uganil njegovo misel, in pokazal na Ma-ksimova.

Mitja je naglo upri oči v Kalganova in takoj nato v Maksimova.

"Neumnosti klati?" se je zasmejal s svojim kratkim, lesenim smehom, kakor da se je zdaj-ci nečesa razveselil.

(Dolje prihodajš.)

radnik mu je nato dejal, naj se vrne čez pol ure k blagajniške-mu okencu št. 10.

Imel je torej pol ure časa. To priložnost je hotel izrabiti, da se pošeta malo po veliki cesti in si ogleda izložbe. Sonce je sijalo je-senako poševo, v zraku je smr-delo po bencinu.

V izloženem oknu neke potni-ške pisarne je visel kričeč plakat. V vabljivih barvah je čaral pred oči tuje mesto. Od sonca ožgani Evropeci in eksotični domačini so korakali čez velik most. Pod mo-stom je stalo zapisano: "Oglejte si Bombay ..."

V duši Ralfa Donaldsa se je ti-sti čas zbudilo neznan hrepene-nje. Ah, če bi mogel odpotovati v Indijo ... Če bi imel denar za takšno potovanje! ...

In prešinilo ga je dotlej nezna-ko čustvo: Saj ga lahko dobi! Celo v najkrajšem času! ... Naj-pozneje v tridesetih minutah mu bo blagajnik v banki vnovčil ček za tisoč funtov. Denar si lahko pridrži in se odpelje z njim po svetu ...

Toda kaj! Saj to ne bi bilo mo-goče! Najpozneje v eni uri bi prišli poneverbi na sled! Sala-bury in ga ovadil policiji, ki bi

ga prišla še preden bi smuknil čez mejo. Kaj bi si utvarjal po-tovanje v Indijo!

A preden je to stvar dobro premislil do kraja, mu je šinila v možgane nova misel: Mr. Salesburyja, ki je bil edina ovira uresničenju njegovega hrepene-nja, bi se dalo za nekaj časa sto-riti neškodljivega. Ne z ubojem, niti z umorom, bog var! kaj ta-kega. V Donaldsu se je zbudila hudičeva iskra: Kaj ko bi mu povesnil na obraz uspalavno ma-sko, ki bi ga omamila za več ur? ...

Peklenaska misel je dobivala v Donaldovi domišljiji od trenutka do trenutka določnejšo obliko ... Tako si jo je bil augeriral, da se mu je videla že čisto uporabna in izvedljiva ...

In zgodilo se je, da je možki, ki je dvajset minut pozneje sto-pil k blagajniškemu okencu v banki zaradi izplačila tisoč fun-tov, bil samo še na zunaj podo-ben mirnemu, skromnemu knji-govodji Ralfu Donaldsu, ki je ma-lo prej podpisal ček za vnovčen-je pri uradniku za tekoči račun. Na znotraj se je v tem človeku vse spremenilo. Z čulm mahom je vrgele raz sebe verige, ki so

uklepale njegovo svobodo. Od-stranil je vse ovire, ki so ga ve-zale na karkoli. Mr. Salesbury je imel na obrazu masko, napojeno s kloroformom in je mirno ležal na zofi. Zudil se bo šele nasled-nje jutro, ko bo Ralf Donald že daleč odšel ... Ko ga bodo našli ali pa ko se bo sam zdrnil, bo Ralf Donald daleč po svetu, po-našal se bo s tujim imenom in bo zaživel novo, drugačno življen-je ...

S skrajno napetimi živci je stopil Ralf Donald k blagajniške-mu okencu št. 10, in je predložil odrezek od čeka zaradi izplačila tisoč funtov. Pogled na uro mu je povedal, da se je važna izpre-memba v njegovem življenju iz-vršila natančno v tridesetih mi-nutah.

"Prosim vas, podpisite se še enkrat!" ga je naprosil blagaj-nik. Donald se je tedajci zdril-nil, rekoč:

"Saj sem podpisal že prej! Ce-mu naj podpisem še enkrat?"

"Nu, prav zaradi tega. Potre-bna je kontrola, primerjava obeh podpisov zaradi istovetnosti."

Z opravičkom, da bi bil na to skoro pozabil, je vzel pero v roke in se podpisal na listek kot Ralf Donald. Naj bo, si je dejal v mi-slih, saj je to zadnjič ...

Uradnik se je odstranil. Do-nald je čakal, da se vrne, v vro-čični razburjenosti. Nejasne po-dobe bodočega življenja so mu švigale skozi razgrete možgane. Naposled se je pojavil nekdo, ki je izrekel besede:

"V imenu zakona ste aretira-ni!"

Donald je obstrel. Detektiv je položil roko na njegovo ramo. "Kakšen vzrok imate, da se vam zdi gospod sumljiv?" je vprašal tajni policist uradnika pri blagajniškem okencu.

"Imam ga na sumu zato, ker to ni tisti mož, ki je prinesel ček v banko."

"Kaj, jaz nisem ena in ista oseba?" se je začudil Ralf Do-nald.

Uradnik je suho skomignil z rameni in nadaljeval:

"Poglejte tusem! Podpis nista enaka. Prva pisava kaže sigurne poteze solifone in mirne roke. Drugi podpis pa je od nervozne roke razstrojenega človeka. Ta podpis priča, da obvladuje pod-pisnika nemir in strah pred ne-kimi zasledovalci ..."

Priznanje

Angleški napisal A. H. Grant

Policijaki nadzornik Allington je Peggy dobrodušno ponudil cigareto.

"Prav ničesar ne moremo u-kreniti, miss Peggy. Čeprav smo z vami vedr prepričani, da je vašega moža ustrelil Morley, mu tega vendar ne moremo do-kazati. Vidite, duša, mož ima trden in neizpodbiten alibi in je prestal šest ur dolgo zasliševa-nje, kakor bi nedolžno kram-ljal."

"Ne, ostala bom," je odločno rekla Peggy. "In mu vržem v obraz, kaj mi je storil."

Službojuči stražnik je vstopil s Nedom Morleyem. Morley je dekle komaj ošinil s pogledom. Samozavestno in zelo spretno je mož, star znanec policije, ponu-dil nadzorniku roko, ki jo je ta nalašč prezl. Potem je segel po denarnici in po veliki švicar-ski uri, ki je ležala na mizi.

"Zdaj to lahko spet vzamem s seboj? Kaj ne?"

Nadzornik je pokimal. Če je Morley morilec, potem je vse-kako zelo hladnokrvnen in zakr-knjen morilec. In če je Franka Meakina po vltomu v banko za-res oropal, ne kaže drugega ka-kor čakati, da se bo sam izdal s preveliko razpisnostjo.

"Ned Morley!" se je zašlišalo iz kota, kjer je sedela Peggy. "Zdaj te bodo izpustili, ker ni-majo dokazov. Toda jaz dobro vem, da Franka ni umoril nihče drugega kot ti."

Njen glas je bil jasen, skoraj vesel. Morley je strupeno po-gledal Peggy, ona je pa stisnila svoje male pesti in se je skoraj premagovala, da se je obvladala. Njena vitka postava se je spričo njegove orjaške kar izgubila.

"Ali spada to tudi k vašemu sporedu, Allington? Prepovejte tej dami, da bi me žalila!"

"Tebe žaliti sploh ni mogoče," je oholo vzklila Peggy. Naj-

rajši bi ti v obraz pljunila, lo-pov!"

Morley je stopil korak nazaj. "No lepo. Saj se bova še zu-naj videla."

"Ne, zunaj se že ne bova vi-dela. Za to bom že poskrbela," je sovražno nadaljevala Peggy. "Franka si zmerom sovražil, ker se mu je vse posrečilo, medtem ko si ti pet let sedel v ječi, so-vražil si ga, ker je bil mlad in pogumen in ne tako potuhnen ko ti. Nič hudega ne slutitega tovariša iz zasede pobiti prav takrat, ko ti predlaga novo kup-čijo!"

Morley se je obrnil.

"Nikar ne uganjaj komedij, deklica! Prav tako se vedeš, kakor bi bila sama zraven!"

Peggy je iznenada prebledela ko zid. Njeno drobno telo se je vzpelo, njene velike črne oči so izstopile iz jamic.

"Zraven sem bila!" je vzklil-nila. "Da zraven sem bila, če-prav je bilo moje telo čisto kje drugje. Toda Franka sem vi-dela, doma, v veliki rdeči sobi, in slišala sem, kako je zvonil te-lefon in kako si ti govoril z njim."

Njen glas se je bil nenavadno spremenil, bil je globok in za-molkel.

Peggy se je opotekla. Za tre-nutek se je zdelo, da bo omedle-la, toda s skoraj nadčloveško močjo se je vzdržala pokoncu. Stala je trdno ko sveča in njene oči so brezizrazno strmlele v da-ljavo, kakor bi bile steklene ali kakor bi bila mesečna. Nadzor-nika je mrzlo spreletelo po hr-btu.

"Nisem govoril z njim, ni res!" ji je akual oporekali Mor-ley, toda Peggy je povzela, ne da bi ga poslušala.

"Potem si stopil v tuj avto-mobil in si se peljal do Harlem streeta. Peljal se nisi z avtom kakega svoje prijatelja, ker ni-komur ne zaupaš. To je bil čis-to nov voz. Potlej si šel peš, vso pot peš, prav do Frankove hiše. Tam si pozvonil. Na do-menjeni znak ti je Frank sam odprl. Saj ni niti slutil, kako ga sovražiš — mojim svarilom pa ni verjel."

"Franka že cele mesece ..."

Morley je umolknil. Peggy je stopila proti njemu s krčevito naprej stegnjenimi rokami in z drsajočimi koraki; njegov obraz se je spremenil v režečo se, po-šastno masko.

"Da bi lahko z njim govoril in da bi potem pri njem vdrl, si mu predlagal nov načrt. Videti si hotel, kje ima denar. In po-tlej si ga na vsem lepem vprašal:

"Kje imaš denar iz Bayerjeve banke?"

Kakor zaverovana, z obrazom srepo strmečim predse, je sto-pila predenj.

"In ko ti tega ni hotel pove-dati, si izgubil potrpljenje in si ga ustrelil."

"Ne!"

Morleyev krik je pretrgal zlo-veščo tišino, nastalo po teh be-sedah.

"To ni res! Denarja nisem hotel! Vzel sem ga samo zato, da bi zvrnil sum na druge!"

Njegovo orjaško telo se je nemočno sesedlo vase in ko je nadzornik priskočil k njemu, ga je pretresalo krčevito ihtenje.

"Denarja nisem hotel, hotel sem samo tebe, samo tebe. Med-tem ko sem sedel v ječi, te mi je spjelal. In ker tebe nisem več imel, naj bi umrl, moral je u-mreti, samo zato."

Peggy je stala nepremično ka-kor kip. Morleya so odpeljali.

Tedaj je stopila korak nazaj, njena otrplost je popustila.

"Evo vam priznanja, ki ste ga iskali, mr. Allington. Njen blede obraz je bil razburjen in truden. "Mislim, da zadošča."

"Nikoli nisem vedel, miss Peggy," je presunjen rekel Al-lington, "da imate tolikanj jas-novidkega daru. Lahko bi nam večkrat pomagali."

Peggy je pobrala svoje roka-vice.

"Policiji ne maram prav nič pomagati. In tudi jasnovidka nisem. Samo igralka sem, mr. Allington, in na Frankovem trupu sem prisegla, da bom njegovega morilca spravila na električni stol."

Ali ste naročeni na dnevnik Prosveto? Pod-pirajte svoj list!

Razsodišče odlo-

čilo v prilog ADF

Član razsodišča kritizi-
ra odlok večine

Washington, D. C. — (FP) — Sedemdeset članov unije izdelovalcev modelov izmed 1800 delavcev, ki delajo v tovarni

Worthington Pump & Machinery Co. v Newarku, N. J., je dobilo pravico kolektivnega pogajanja s kompanijo kot samostojna eno-ta na podlagi večinskega odloka federalnega delavskega razsodišča. Edwin S. Smith, član razsodišča, je kritiziral odlok veči-ne. Rekel je, da ne vidi nobene-ga vzroka, zakaj je večina zmanjšala pogajalno silo ostalih delavcev, ki so člani jeklarske u-nije CIO, da ustreže uniji ADF, ki ima samo 70 članov.

"Dokler ni unija CIO stopila na pozorišče, ni bilo v tovarni, ki upošteva 1800 delavcev, uč-nikove delavske organizacije," pravi Smith v svojem pgovoru.

"Unija ADF je organizirala le okrog 20 odstotkov izdelovalcev modelov, toda nobenega rekorda ni, da se je ta kdaj pogajala z delodajalcem. S prihodom indu-strijske unije se je pričelo orga-niziranje delavcev. Ta je v krat-kem času pognila 95 odstotkov vseh delavcev v svoj krog."

Odlok večine pravi, da so iz-delovalci modelov tvorili orga-nizirano enoto več let in da so skoro vsi zahtevali, da jih unija ADF reprezentira pri kolektiv-nih pogajanjih.

Agitirajte za Prosveto!

SLOVENSKA NARODNA POD-PORNA JEDNOTA

Izdaja svoje publikacije in posebno list Prosveto za koriš-ter potrebno agitacije svojih društev in članstva in za propa-gando svojih idej. Nikakor pa ne za propagando drugih po-pornih organizacij. Vsaka or-ganizacija ima običajno svoj glasilo. Torej agitatorični dopis in naznanila drugih podpornih organizacij in njih društev na se ne pošiljajo listu Prosveto.

Agitirajte za Prosveto!

Agitirajte za Prosveto!

Agitirajte za Prosveto!

Agitirajte za Prosveto!

Agitirajte za Prosveto!

Agitirajte za Prosveto!

Agitirajte za Prosveto!

Agitirajte za Prosveto!

Agitirajte za Prosveto!

Agitirajte za Prosveto!

Agitirajte za Prosveto!

Agitirajte za Prosveto!

Agitirajte za Prosveto!

Agitirajte za Prosveto!

Agitirajte za Prosveto!

Agitirajte za Prosveto!

Agitirajte za Prosveto!

Agitirajte za Prosveto!

Agitirajte za Prosveto!

Agitirajte za Prosveto!

Agitirajte za Prosveto!

Agitirajte za Prosveto!

Agitirajte za Prosveto!

Agitirajte za Prosveto!

Agitirajte za Prosveto!

Agitirajte za Prosveto!

Agitirajte za Prosveto!

Agitirajte za Prosveto!

Agitirajte za Prosveto!

Agitirajte za Prosveto!

Občudovanje "Kadar gledam vaše slike, str-mim in se čudim."

"Čudite se, kako to delam kajne?"

"Ah, kaj še, zakaj to delate?"

Osveta Ona: "Ali že veš, v hrast, k-sva se pod njim zaročila, je uda-ri-la strela!"

On: "Prav se mu je zgodilo!"

8 More Days to Buy Christmas Seals

GREETINGS

Did you know...

seal funds help to support clinics, nursing service, rehabilitation, education, medical and social re-search?

SLOVENSKA NARODNA POD-PORNA JEDNOTA

Izdaja svoje publikacije in posebno list Prosveto za koriš-ter potrebno agitacije svojih društev in članstva in za propa-gando svojih idej. Nikakor pa ne za propagando drugih po-pornih organizacij. Vsaka or-ganizacija ima običajno svoj glasilo. Torej agitatorični dopis in naznanila drugih podpornih organizacij in njih društev na se ne pošiljajo listu Prosveto.

Agitirajte za Prosveto!

Agitirajte za Prosveto!

Agitirajte za Prosveto!

Agitirajte za Prosveto!

Agitirajte za Prosveto!

Agitirajte za Prosveto!

Agitirajte za Prosveto!

Agitirajte za Prosveto!

Agitirajte za Prosveto!

Agitirajte za Prosveto!

Agitirajte za Prosveto!

Agitirajte za Prosveto!

Agitirajte za Prosveto!

Agitirajte za Prosveto!